Telefonas. LACKAWANNA 5529

„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pėtnyčia
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS.

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliutė, Sec'y & Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Countries $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

No. 43 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Autorized on June 27, 1918. New York, N. Y., Spalio (October) 23, 1925. Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875 Vol. XVI

MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

Saugumo Paktas Pasirašytas

Nauja Laivo Katastrofa

Nužudytas Lietuvos Kurjeras Rusijoje

SAUGUMO PAKTAS PASIRAŠYTAS.

Spalių 16 d., Locarno, Šveicarijoj, pasirašytas saugumo paktas tarpe vakarinės Europos valstybių. Esą pasirašant šitą sutartį, tarpe Vokietijos, Prancuzijos ir Belgijos taika užtikrinta ilgiems metams. Tą taiką garantuoja Anglija ir Italija, kurios irgi pasirašė saugumo paktą. Sutartyje Vokietija ir Prancuzija pasižada tarpe savęs daugiau nekariauti. Pasiekimas šitos sutarties stačiai sujudino visą pasaulį ir tikimasi, kad dabar tikrai patiestas pagrindas pasaulio taikai įvykinti. Vokietijos nacionalistai dar vis žiauriai priešinasi šitam susitaikymui su buvusiais Vokietijos priešais. Taipgi ir Maskvos žinios skelbia, kad ir Rusijos oficialė spauda pripažįsta, kad šita sutartimi Rusijos pastangos nugalėtos ir esą dabar bus daromi žygiai, kad kuogreičiausiai susitaikius su Prancuzija. Taigi su pasirašymu Locarno saugumo pakto manoma įvykinti pasaulyje normaliai taikos santykiai.

NAUJA LAIVO KATASTROFA.

Spalių 17 d. ištiko didelė katastrofa Clyde Linijos garlaivį „Comanche", plaukiantį iš Jacksonville į New Yorką. Visai netikėtai kilo garlaivyje gaisras, kuomet jis buvo tik išplaukęs iš Mayport, Fla., ir į trumpą laiką laivas sudegė iki pat vandens paviršio. Tuo laiku buvo laive 67 pasažieriai ir apie 100 ypatų kaipo laivo įgulos. Spalių 18 d. žinios skelbė, kad tik viena ypata yra žuvusi be žinios ir 13 sužeistų, o visi keleiviai ir laivo įgula išgelbėta. Vienok tuo tarpu yra kiti tikrinimai, kad buk yra daugiau žuvusių, nes keleiviai buk matė gaisre žustančius žmones.

NUŽUDYTAS LIETUVOS KURJERAS RUSIJOJE.

Maskvos žinios praneša, kad spalių 14 d. naktį važiuojantis traukiniu nuo Latvijos pasienio į Maskvą Lietuvos kurjeras tapo nužudytas. Kurjero vežtas siuntinys saugiai pasiekė Maskvą ir tik vėliaus gauta žinia, kad netoli Volokalansko stoties rastas nežinomo žmogaus lavonas su tuščiais kišeniais. Yra spėjama, kad kurjeras nužudytas traukinyje ir išmestas pro langą, nors galėjo buti kinio ir užsimušė ir jau po to jo lavonas nežinomų praeivių apiplėštas. Esą šitas incidentas nesudaro jokių politinių ginčų tarpe Rusijos ir Lietuvos valdžių. Be to minima žinia priduria, kad mažesniųjų kaimyninių valstybių kurjerai varė nuolatinį biznį savo kelionėse į Rusiją, šmugeliuodami įvairiomis prekėmis, vienok labai galimas daiktas, kad šis žuvęs kurjeras tame buvo visai nekaltas ir banditai klaidingai jį palaikė sau pelninga auka.

A. D. FEDERACIJA UŽGYRĖ ANGLIAKASIŲ STREIKĄ.

Pereitos savaitės pabaigoje užsibaigusi Amerikos Darbo Federacijos metinė konvencija užgyrė dabartinį angliakasių streiką, pasižadėdama visokią galimą savo pagalbą. Taipgi konvencija nutarė agituoti ir darbuotis už darbo laiko maksimumą ir dar didesnį darbo laiko sutrumpinimą. Tuo pačiu laiku nutarta kovoti prieš kiekvieną pasikėsinimą darbininkų algas mažinti ir kartu reikalauti didesnių algų atatinkamai su didėjimu produktingumo ir brangumu gaminių. Nutarta nesikišti daugiau į politiką, remiant bent kurią partiją ir pasmerkta komunistai, kaipo darbininkų organizacijų ardytojai ir demoralizuotojai ir tuo klausimu išnešta rezoliucija, kurioje pataria Amerikos valdžiai ir toliau laikytis savo nusistatymo nepripažinti sovietų valdžią. Sekantiems metams Federacijos prezidentu išrinktas William Green, kuris po velionio Gomperso mirties tai vietai buvo paskirtas ir ėjo prezidento pareigas iki šios metinės konvencijos. Sekamų metų konvencijos laikymui vieta nuspirta Detroit, Mich.

NAUJAS KARO SEKRETORIUS.

Spalių 13 d. oficialiai paskelbtas Karo Sekretoriaus Weeks atsistatydinimas. Nauju Karo Sekretorium paskirtas buvusis jo pagelbininkas Dwight F. Davis, o pastarojo vieton paskirtas pulkininkas Hanford MacNider. Šitų permainų kabinete priežastimi yra p. Weeks žymiai pablogėjus sveikata.

ĮVAIRIOS ŽINUTĖS.

— Faunsdorfe, Austrijoj, įgriuvo kasyklų šaftas ir uždarė kasykloje 300 atrasta darbininkai gyvi ir jiems priduodamas maistas.

— Netoli Milano, Italijoj, susidurė du traukiniai ir šioje katastrofoje užmušta 12 ypatų ir 30 sužeista.

— Allentown, Pa., įvyko smarki gazo eksplozija, kuri sugriovė Dr. Bausch namus ir 20 kitų namų apgriovė. Užmušta 2 ypatos ir daug sužeistų. Medžiaginiai nuostoliai siekia $100,000.

— Washington, Pa., sulužo publikos sedynių vieta laike futbolo rungtinių. Sužeista 50 ypatų ir kiti žiurėtojai ko neprigėrė, kuomet su platforma nukrito upėn.

— Amerikos Raudonojo Kryžiaus statistikos skelbia, kad šiais metais Jung. Valst. buvo 90 didelių katastrofų, kaip tai: vėsulų, potvinių, gaisrų, traukinių susidurymų, žemės drebėjimų ir kt., kuriuose žuvo 831 ypata, 4,239 sužeista ir tukstančiai liko be pastogės. Raudonasis Kryžius sušelpė 33,435 ypatas.

— Spalių 17 d. įvairiose Jung. Valst. vietose įvyko 20 futbolo rungtynių. Publikos atsilankė apie 500,000.

— Pastaraisiais penkiais metais Jung. Valst. apleista 75,735 ukiai, kurių savininkai apsigyveno miestuose. New Yorko valstijoj tokių apleistų ukių yra 4,433.

— Berlyno žinios skelbia, kad Rusijoje įėjo galėn įstatymas, kuris leidžia trijų metų išmėginimo apsivedimą.

Iš Lietuvos Laikraščių

NEGIRDĖTAS PERSEKIOJIMAS SPAUDOS.

Lietuvos laikraščiai praneša apie stačiai negirdėtus kulturingam pasauliui spaudos persekiojimus, kokie dabar eina Lietuvoje. Kaip žinome, kėliolika kartų konfiskuotos „Lieutvos Žinios" ir jų redaktorė baudžiama tukstančiais litų ir mėnesiais kalėjimo. Dabar sužinome, kad vėl suimtas „Šiaulių Naujienų" redaktorius L. Vitkauskas ir be teismo patalpintas katorginin kalėjiman už seniau tilpusius straipsnelius, nekaltą karikaturą ir Jovaro eiles. Reikalauja už Vitkauską 25,000 litų kaucijos, kuomet jis norėta išimti iš kalėjimo. „Šiaulių Naujienos" turi visą šimtą bylų.

Taipgi buvo konfiskuotas Mariampolėj einančio laikraščio „Šešupės Bangų" 36 num. ir redaktorius patrauktas atsakomybėn. Vienok teismas redaktorių išteisino ir konfiskavimą nuėmė. Taipgi teisme paaiškėjo, kad šitas laikraštis konfiskuotas ir redaktorius patrauktas teisman vien užtai, kad policijos vadas Feiferis, nesuprasdamas lietuvių kalbos, tulą straipsnį paskaitė antivalstybiniu, kuomet straipsnis yra ginančiu valstybę. Šitas Feiferis net teisme kalbėjo vokiškai-rusišku žargonu. Mat kokios karikaturos smaugia pažangiąją Lietuvos spaudą...

Iki kokių nesąmonių spaudos persekiotojai daeina, tai galima spręsti ir iš to, kad esą einantis Telšiuose „Žemaitis" patrauktas atsakomybėn net už kurstymą... ne tai prieš Bulgarų, ne tai prieš Ispanų valdžią. Vadinasi, Muravjovo dvasia pradėjo viešpatauti Lietuvoje...

„LIETUVOS ŽINIŲ" BYLOS.

Pirmosios nuovados taidaktorės p. Bortkevičienės bylų. Dvi bylas sujungus, beliko 14. Vienoje byloje už straipsnį „Musų didvyriai" įdėtą 1923 m. 150 Nr. kuriame įžeisti I gusarų p. karininkai, priteista 3 paras naminio arešto, vienas sprendimas dar nepaskelbtas, 2 bylų (jų tarpe vienos jungtinės) sprendimai sustabdyti, nes įžeidimus sutiko atšaukti, dviejose išteisinta, viena byla numarinta, 7 atidėtos.

MINISTERIŲ KABINETO DEKLARACIJA.

Rugsėjo 29 d. Seimo posėdyje naujasis ministeris pirmininkas perskaitė savo deklaraciją. Deklaracijoj šiaip visa sena, išpraktikuota kelių krikščionių kabinetų ir kartota keliose jų deklaracijose. Naujesnio — tai keleriopai pabrėžta apie busimas pastangas patikrinti reikalingą apsaugą esamam sutvarkymui ir policijos kadrų gerinimą. Be abejo p. Bistras, pirmasis įvedęs policijos kadrą į patį Seimą, įvertina jos vaidmenį ir kitokiems uždaviniams.

Po deklaracijos opozicijos vadai išėjo tos deklaracijos pakedenti. Bet šį sykį daugiau kaip niekuomet visų buvo pabrėžiama viena teisybė, kad ministerių čia nėra ko nei kaltintį, nei peikti, nes jie yra tik „ieškininkai" Ožeškienės gatvės numerio trečiojo. Vis tiktai liudnas vaizdas matant žmones laisva valia pasiėmusius „Šeškomo" valią nešioti. Išeina vienos frakcijos vadas — nepasitikėjimas, kitos — nepasitikėjimas, trečios ir tt., net atst. Skipitis ir tas, kad ir savo vardu, tačiau — nepasitikėjimas.

Spalių 2 d. Seimo posėdyje tęsėsi debatai del Ministerių Kabineto deklaracijos. Kademai gina savo poziciją, tačiau opozicijos atstovai pasakė daug kardeklaracijoje specialiai keliais atvėjais pabrėžta apie policijos pertvarkymą, tad ats. *Plečkaitis* (s. d.) iškėlė kunigų agentų elgimosi tokius faktus, kurie prašoka viduramžių inkvizicijos laikus. Jis iškėlė:

a) policininko Parulio vienos moteriškės, nespėjusios iš kelio išsukti, mušimas ir jos 11 mėnesių kudikio užmušimas. Pasirodo, kad minėtas „karžygis" nėra tinkamai nubaustas, bet tik perkeltas į kitą vietą.

b) Onos Šmilgauskaitės kankinimas, kurį atliko Vilkaviškio politinė policija. Tų kankinimų Šmilgauskaitė nepakėlė ir nustojo proto. Ir šiuo atvėju politinė policija nepatraukta atsakomybėn, o Kauno Valstybės gynėjas kad ir norėjęs iškelti politinei policijai bylą, bet negalėjęs, nes buvęs iš tarnybos pašalintas, o vėliau net iš Kauno ištremtas į Varnius.

„Krikščionių" blokas kaltininkų nenubaudė, reiškia — jis su tais faktais solidarizuoja, nors jų bloke yra kunigų, kurie buk esą Kristaus pasekėjai...

Po debatų statoma balsavimui tik kun. Mielaškos (k. d.) pereinamoji formula, kuria reiškiamas M-rių Kabinetui pasitikėjimas. Už ją balsavo visi kademai ir kazokas Jerinas. Prieš — opoziciją, išskyrus rabiną. Pereinamoji formula priimta.

SUSEKTA RUSŲ MONARCHISTŲ LIZDAS.

Tenka patirti, kad politinė policija šiomis dienomis Kaune susekusi rusų monarchistų organizaciją — slaptą rusų karininkų ir kareivių sąjungą, — kurios tikslas, įvykus monarchistiniam perversmui Rusijoj, padaryti tą pat ir Lietuvoj ir atstatyti vieningą ir nedalomąją Rusiją. Rasta daug monarchistinės literaturos ir susirašinėjimų.

LIETUVOS MOKESNIAI TAUTŲ SĄJUNGAI.

„Daily Telegraph" Ženevos korespondento pranešimu, Lietuvos delegatas pažymėjęs Tautų Sąjungos plenumo posėdy, kad Lietuva mokanti nuo kiekvieno miliono gyventojų du kartus daugiau kaip Lenkija. Jis nurodęs, kad galimas dalykas, kad abiejų valstybių mokesniai buvo nustatyti turint galvoj, kad Lietuva mokėsianti ir už Vilniaus teritorijos dalį. Tačiau lig šiol Lenkija tebeokupuojanti Vilniaus teritoriją. Vis delto Lietuva, neatsižvelgdama skriaudų, reguliariai sumokanti savo mokesnius, tuo tarpu kai

Iš Kauno Ponų Politikos

KAUNAS, spalių 2 d. — Potinis musų gyvenimas labai miglotas. Iš musų valdonų nusistatymo aiškiai matyti, kad jiems rupi susitaikyti su Lenkija. Tuo tarpu derybos su lenkais mums nieko gera nežada ir prie susidariusios padėties Lenkijos su Rusija ir Vokietija, dabartiniu laiku mums tokios derybos kenkia. Lenkija jaučia ir žino, kad anksčiau ar vėliau reiks jai susidurti su Rusija ir Vokietija ir ekonominis karas su pastarąja jau eina. Todel Lenkija deda visas pastangas, kad sureguliuoti savo santykius su Lietuva.

Lenkijai smarkiai padeda Vatikanas, kuris yra nusistatęs žut but priversti Lietuvą nusileist del Vilniaus ir eiti į draugingus santykius su Lenkija. Dabar Vatikanas atsisako daryti su musų valdžia konkordatą ir nepriima musų valdžios atstovo prie Vatikano. Vatikanas spaudžia Lietuvos dvasiškiją, kuri faktinai yra musų krašto valdove, kad ji nusileistų lenkams. Ir kadangi Vatikanas yra pastatęs musų dvasiškijai ir jos kontroliuojamai valdžiai sąlyga susitaikymą su Lenkija, jei Lietuva nori vėl atgauti Vatikano ir papos malonę, tad ir nenuostabu, kad musų valdžia, kurią kontroliuoja kunigija, neriasi iš kailio ir daro visokias machinacijas, kad butų ir „vilkas sotus ir avis čiela" — kad išsaugojus ir savo kailį ir susitaikius su Lenkija. Jau eilių eilėmis buvo įrodyta nesugriaunamais faktais, kad musų kunigijai, kaipo ištikimiems juodojo internacionalo tarnams, Lietuvos reikalai stovi antroje vietoje — Vatikanas ir jo reikalai pirmoje. Tatai susitaikymas su Lenkija yra neišvengiamas įvykis, kuomet prie to verčia Vatikanas. O tuos Vatikano žygius Lietuvoje veda itališkai-lenkiškas jezuitas Zecchini, kuris šiandien Lietuvoje, kaip jau minėjau pereitam laiške, faktinai yra tuo, kuo ir seniaus buvo. Jo žodis po senovei yra šventas musų dvasiškai ir svietiškai valdžioms.

Visuomenė didelėj didžiumoj nusistačiusi prieš derybas su lenkais. Dabar paaiški, kad kademų lyderiai jau senai vedė slaptas derybas su lenkais ir viešai pasisakė tik keleta dienų prieš oficialių derybų prasidėjimą. Bet opozicijos spauda, nors ir ant greitųjų, vistiek suspėjo tinkamai reaguoti prieš tuos valdžios žygius. Kademų vadai manė, kad vasaros laikas ir kuomet visi išvažinėję atostogų, viską padarys ant greitųjų ir visuomenę pastatys prieš įvykusį faktą. Kol kas jiems tas nepavyko.

Manau ir Amerikos lietuviai turėtų griežtai nusistatyti prieš kademų žygius susitaikymui su Lenkija ir vertėtų visais galimais budais į tai reaguoti. Kun. Šmulkštys, kuris dabar lankosi jusų respublikoje, yra vienas iš tų, kuris vedė derybas su lenkais slapta Italijoje ir Prancuzijoje. Amerikos lietuviai turėtų taip nusistatyti, kad kun. Šmulkštį sutikus kaipo Lietuvos išdaviką. Gaila, kad negalima buvo jums anksčiau pranešti šito fakto. Dabar jau gal nesuspėsite sutikti kun.

se su lenkais iškilo aikštėn tik pastariomis dienomis.

Apart persiformavimo Ministerių Kabineto, yra kalbama ir apie kitas diplomatines permainas, kad sudarius sklandesnę užsienių politikos liniją Vatikano naudai. Yra kalbama, kad kun. Purickis bus paskirtas Lietuvos atstovu Berlynan vieton likviduojamo p. Sidzikausko. Taipgi spėjama, kad p. Čarneckis bus paskirtas Londonan vieton p. Galvanausko, kuris irgi rengiamas likviduoti. Bet kad Londono vietos labai nori p. Bizauskas, dabartinis Lietuvos atstovas Vašingtone, kuris tuo reikalu jau kelis kartus bombardavęs savuosius Kaune, tai labai galimas daiktas, kad p. Čarneckį vėl susilauksite Amerikon. Juk kademai negali palikti skolingi p. Čarneckiui už jo nuolankų tarnavimą kademų užsienio politikos linijai. Jis bus aprupintas pilnai gera vieta.

Rinkimai į Seimą matomai bus pavasarį, taipgi į pavasarį nukeltas ir „švento jubilėjaus" apvaikščiojimas. Mat bus didesnės progos davatkas įbauginti visomis pragaro baisenybėmis, kad nebalsuotų už „bedieviškas" partijas. Bet matyt, kademų vadai nelabai pasitiki ir „šventuoju jubilėjum", nes jau dabar pradėjo vesti rinkimų agitaciją, nors ligi rinkimų yra dar apie 7 mėnesiai. Jau paleido į kaimus burius agitatorių, kurie eina neva kaipo Ukininkų Sąjungos instruktoriai ukio reikalais. Bet tikrenybėje jie veda rinkimų agitaciją. Algas gauna iš Uk. Sąjungos, kuri gauna iš valstybės iždo pašalpas ir paskolas gana didelėmis sumomis. Taigi faktinai tie kademų partijos agitatoriai yra apmokami iš valstybės iždo. Biaurius ir neleistinas pasielgimas, bet nieko nepadarysi — jie šiandien yra visagaliais valdonais.

Didelė dalis tų agitatorių prisišlieję prie valdančiosios partijos delei materialių išrokavimų ir nekurie jų yra nepaskutinės rušies gyvenimo atmatos. Vienas tos sąjungos šulų išsitarė, kad neduok Dieve, jei valstiečiai liaudininkai laimėtų rinkimus, nes esą tuomet ne vienam iš mųs priseitų atsisėsti į „Mickevičiaus palocių" (kalėjimas). Ir ištikrųjų taip butų. Krikš. demokratų partija ir Darbo Federacija galutinai susmuko, todel dabar visa viltis dedama ant Uk. Sąjungos.

Tuo tarpu visuomenės upas pažangiųjų partijų pusėje. Yra Valstiečiams Liaudininkams didelis pritarimas visuomenėje. Iš vietų, iš kaimų rašo, važiuoja į centrus ir prašo atsiųsti kalbėtojų, nes, sako, kademai veikia, o pažangiosios partijos ne. Aš labai abejoju ar Valstiečiai Liaudininkai ir kitos pažangiosios partijos įstengs palaikyti tą gerą visuomenės upą savo pusėje ir jį sunaudoti valstybės labui. Mat mes neturime išgalių palaikyti nors po vieną apmokamą žmogų kiekvienoje apskrityje. Kad galėtumem gauti iš savo vienminčių Amerikoje nors po 800 dol. mėnesiui rinkimų reikalams, tai butų galima šiek tiek atsispir-

„TĖVYNĖ"

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas. leidžiamas kas penktadienis.

S. E. Vitaitis — Redaktorius,

307 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi but siunčiami Redakcijos vardu ir turi but su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuros. Netinkami spaudai smulkųs raštai—korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

GANĖTINAI AIŠKU.

Delei Lietuvos-Lenkijos derybų Kopenhagoje ginčo dalykai tiek paaiškėjo, kad drąsiai galima daryti išvados, kuriuo tikslu tos derybos pradėtos. Visų pirma labai reikšmingas tas faktas, kad Lietuvą valdančiosios kademų partijos lyderiai slapta vedė pasitarimus su Varšavos militaristais tų derybų prirengimui ir net važinėjo Italijon ir Prancuzijon susitikti su lenkais. Kam buvo reikalinga šita slaptybė? Jei buvo rimtos priežastys, vertusios pradėti derybas su lenkais neva Nemuno atidarymui, tai Lietuvos valdonai privalėjo tatai paskelbti visos tautos žiniai ir leisti visiems krašto visuomenės sluogsniams laisvai išsitarti tuo reikalu. Tuomet butų paaiškėję visos tautos valia ir jei Lietuvos valdonus butų vertus kokia pašalinė jėga taikytis su Lenkija, tai jie butų turėję rimto pagrindo nuo tokių derybų atsisakyti.

Vienok dabar pasielgta kaip tik priešingai. Didžiausioje slaptybėje ruoštasi prie tų derybų ir net Seimo Užsienių Reikalų Komisija pastatyta prieš įvykusį faktą. Jokios demokratinės pasaulio valstybės valdžia šitaip nesielgia, jei ji neturi užslėpto tikslo, kuris eina prieš tautos valią, prieš viso krašto gyventojų nusistatymą. Taipgi Lietuvos valdonų tikrinimas, kad šios derybos vedamos vien ekonominiais reikalais ir kad nebus prileistos prie jokio politiniais klausimais akto, yra daugiau niekas, kaip tik paprastas kamufliažas, naudojamas vien tam, kad butų rami tauta iki derybos eina ir leistų savo valdonams pastatyti save prieš įvykusį faktą. Juk Lenkijos delegacija atvirai visam pasauliui skelbia, kad šios derybos turi ir politinės reikšmės ir kartu giriasi, kad tai yra pirmi žingsniai galutinam Lietuvos-Lenkijos susitaikymui.

Taipgi persiformavimas Ministerių Kabineto ir nuvertimas bėdos vien tik ant kurjero už pasirašymą derybų protokolo irgi yra tik paprastu Lietuvos visuomenei akių monijimu. Šitai padaryta vien tuo tikslu, kad kademų žmonėms, atlikusiems pirmuosius žygius susitaikymui su Lenkija, davus galimybės pasiliuosuoti nuo atsakomybės. Juk naujasis Ministerių Kabinetas, net dabartinio Užsienių Reikalų ministerio įnešimu, nutarė, kad esminiais klausimais Lietuvos delegacija veikė vyriausybės duotų instrukcijų ribose ir pasirašymas šių derybų Tai kam dar mulkinti visą tautą ir versti kaltę neva ant kurjero, kuris buk pavėlavęs nuvykti Kopenhagon su vyriausybės instrukcijomis? Akyvaizdoje šitų faktų ir mažas vaikas gali įžiurėti prie ko siekiama Kopenhagos derybose.

Pagaliau, Lietuvos valdonų reakciniai žygiai prieš „Lietuvos Žinias" net tokioj svarbioj dienoj, kaip penkerių metų Vilniaus užgrobimo paminėjimas, aiškiausiai parodo, kad Lietuvos kademams labiau norisi pasiekti susitarimo su lenkais Kopenhagoje, negu to nori patys lenkai. Konfiskuoti laikraštį ir bausti net tokia didele pabauda jo redaktorę vien už tai, kad laikraštis išreiškė griežtą protestą prieš minimas derybas ir, beabejonės, ragino visuomenę protestuoti ir reikalauti valdžios tas derybas pertraukti, kuo-gi galima pateisinti? Jei valdžia neturėtų užslėpto tikslo susitaikyti su Lenkija ir butų verčiama tik pašalinės jėgos tokias derybas vesti, tai ji džiaugtųsi visuomenės ir partijų organų protestais ir jais naudotųsi. Dabar-gi Lietuvos valdonai net žiauriausios reakcijos priemonėmis tuos protestus slopina ir į nieką neatsižvelgdami siunčia savo atstovus derybas baigti.

Kodel šitaip daroma? Aišku del to, kad Lietuvos valdonai turi tikslo susitarti su katalikiška Varšava, nors tam susitarimui reikia paaukoti ir Lietuvos sostinės — Vilniaus atvadavimas. Akyvaizdoje visos eilės jau įvykusių faktų kitokių išvadų padaryti negalima.

RUSIJOS FLIRTAS SU VARŠAVA.

Pabaigoje pereito mėnesio atsilankius Varšavon Rusijos užsienių reikalų komisarui Čičerinui, Lenkijos patriotai taip nusidžiaugė, kad net didžiausios nesąmonės paplito iš Varšavos po visą pasaulį. Tas lenkų džiaugsmas priėjo net prie tokių naivumų, kad esą Rusijos išsilaikymui vienatinis kelias yra, tai susiartinti su Lenkija. Ir todel esą p. Čičerinas atvyko Varšavon, kad sudaryti širdingiausio draugingumo ryšius su Lenkija.

Suprantama, rimtos pasaulio diplomatijos sferos iš tokių lenkų nesąmonių tik gardžiai nusijuokė, nes kur-gi rasis tokis naivus mulkis, kuris patikėtų, kad Rusijos išganymas tik nusibankrutavusioje Lenkijoje. Vienok p. Čičerino atsilankymas Varšavon turi ir reikšmingų pažymių. Nėra mažiausios abejonės, kad tokis Rusijos diplomatas, kaip p. Čičerinas, veltui nevažinės po kitų valstybių sostines. Rygos vėlesnės žinios skelbė, kad p. Čičerinas Varšavoje tarėsi su Lenkijos Užsienių reikalų ministeriu Skrzynskiu ir nors neprieita prie jokio susitarimo, tačiau esą Čičerinui pasisekę prikalbinti lenkus, kad jie instruktuotų dabar esančią Maskvoje savo delegaciją pradėti derybas ir del politinės sutarties, kuria turėtu pasirašyti kvon. O pereitą savaitę jau pačios Maskvos žinios skelbė, kad dabar vedamose Maskvoje tarpe Lenkijos ir Rusijos atstovų derybose pilniausiai susitarta tam tikrais svarbiais ekonominiais ir susisiekimo klausimais. Vadinasi, Maskva netik flirtuoja su poniška Varšava, bet net aktualiai veikia ir įvairių sutarčių sudaryme tarpe Rusijos ir Lenkijos.

Taipgi svarbu pažymėti ir tai, kad Pabaltijo valstybių diplomatinės sferos tikrina, kad p. Čičerinas bandąs sujungti Turkiją ir Lenkiją blokan su Rusija prieš Anglijos pastangas pritraukti prie savęs Vokietiją tam tikron kombinacijon prieš Rusiją. Ir todel esą Pabaltijo valstybės su neramumu žiuri į šitokius Rusijos diplomatijos žygius ir spėja, kad Rusijos ir Lenkijos užsienių politikoj gali įvykti reikšmingų atmainų, gręsiančių pavojumi Pabaltijo valstybių nepriklausomybei. Ir nėra mažiausios abejonės, kad Pabaltijo valstybėms susidarytų rimto pavojaus, jei tokia trijulė Rusijos, Turkijos ir Lenkijos sąjunga įvyktų. Juk jau nekartą viso pasaulio spauda kartojo girdus, kad Rusija siulusi Lenkijai pasidalinti Pabaltijo valstybėmis: Lenkijai savo sienas praplečiant iki Liepojaus, o Rusijai pasiimant likusią Pabaltijo dalį.

Akyvaizdoje šito reikšmingo Maskvos flirto su Varšava, visiškai atpuola ir kai kurių lietuvių visuomenės sluogsnių pasitikėjimas Rusijos-Lenkijos karo įvykiais Vilniaus atvadavimui. Rusijai nerupėjo Vilniaus klausimas ir jos padarytoji su Lietuva sutartis kuomet ji pasirašė Rygoje savo sutartį su Lenkija tuometinio karo užbaigimui, todel negalima tikėtis, kad Rusijai rupėtų dabar ar ateityje Vilniaus klausimas ir abelnai Lietuvos interesai. Jei Lietuvos valdonai nesuprato reikalo pasilikti Rusijos sąjungininkais tame Rusų-Lenkų kare, kad tuo budu galėjus dalyvauti ir derybose to karo užbaigimui, kurios, beabejonės, butų buvę visai kitokios negu Rygos derybos, tai kuomi galima remti dabar pasitikėjimas Rusija?

Rusija, kaip ir kitos pasaulio valstybės, negali apseiti be tam tikro susigrupavimo su kitomis valstybėmis, nes to reikalauja tarptautinės diplomatijos akyplėšrumas. Todel visai naturalu, kad Rusija ieško sąjungininkų galingesnėse valstybėse, nes tik tuo budu galima atremti kitų jau susigrupavusių valstybių jėgą. Tatai ir Lietuvos valdonams vertėtų padaryti tinkamų išvadų iš šių reikšmingų machinacijų jųjų pašonėje. Svarbiausiai, reikia auklėti supratimas lietuvių tautoje, kad vienatiniai tegalima pasitikėti tik savomis jėgomis ir Vilniaus atvadavimui ir savo kraštui nepriklausomybės užtikrinimui, o nesitikėti malonių iš galingesniųjų valstybių. Apie tai plačiau išsitarsime kitu kartu.

PERŽVALGA

LIETUVOS KARO SKOLOS ANGLIJAI.

Nežiurint, kad Lietuva jau atmokėjo Anglijai tulas savo skolas, dabar vėl iškyla aikštėn, kad Lietuva dar skolinga Anglijai už kokią ten karo medžiagą. Apie šitą paskolą „Kl. žinios" tarpe kitko praneša sekamą įdomybę:

„Bekariaujant Estijai, Latvijai ir Lietuvai pradžioj su bolševikais, vėliau su bermontininkais iš Anglijos buvo gauta ginklų, apšarvavimo ir kitų kariuomenei reikalingų dalykų. Daugelis tų daiktų jau buvo daugiau ar mažiau vartoti. Duota buvo tie karo dalykai nesustačius sąlygų, kuriomis teks Baltijos valstybėms už tuos karo dalykus atsiskaityti. Kadangi tuo laiku Baltijos valstybės ne tik savo nepriklausomybę nuo bolševikų gynė, bet žymioj daly ir vakarų Europą nuo bolševikų apgynė, tai buvo manoma, kad gautoji iš Anglijos parama musų, Latvijos ir Estijos kariuomenėms bus nemokama.

„Pasirodo, kad taip maniusieji apsiriko. Anglijos karo ministerija pareikalavo iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos atsiskaityti už savo laiku duotąją karo medžiagą...

„Britų karo ministerija yra mums patiekusi duotosios mums karo medžiagos kainą 345,000 sv. sterlingų sumai, t. y. apie 17 mil. litų. Kadangi musų atstovybė turi įrodymų, kad mums duotoji karo medžiaga iš dalies buvo žymiai jau suvartota, iš dalies mums buvo visai pareikalinga ir tas negalima Britų karo ministerija medžiagos įkainavimą jau sutiko sumažinti 55,000 sv. sterlingų, t. y. medžiagos įkainavimas nustatytas 290,000 sv. sterlingų arba 14,5 milionų litų. Bet ir šita suma musų daviniais neatrodo pakankamai pagrįsta ir derybos dar tebetęsiamos."

Vadinasi, atsirado dar vienas Lietuvos skolų šaltinis. Ir pasirodo, kad „geradaringi" anglai moka atlupti sau gerą atlyginimą ir už tokią medžiagią, kuri jau buvo žymiai suvartota ir net už negalimą naudoti. Tai yra įsigyvenusi teisyklė, kad silpnesniojo nelaimėmis visuomet galingesnieji naudojasi.

—o—

NAUJAS JUOKŲ LAIKRAŠTIS.

Šiomis dienomis prisiųsta „Tėvynės" redakcijai naujas juokų ir satyros laikraštis **„Rimbas"**, kuris leidžiamas Bostone sykį į mėnesį. Leidėjais pasirašo R. Židžiunas ir K. J. Paulauskas. Pirmas numeris suteikia gero įspudžio, nes gražiai techniškai apdirbtas, su skoniu sutvarkyti rašiniai, paprasto žurnalų formato 32 puslapių. Turinys gyvas, įvairus, kurį sudaro eilės, straipsneliai ir trumpos pastabos. Nors neišvengta asmeninių balstelėjimų vienam kitam į pašonę, tačiau tie asmeniškumai yra švelnios formos ir kuomažiausiai asmeninio pobudžio. Šiaip jame nestinga sveiko juoko ir gražios satyros. „Rimbo" prenumerata metams $1.00, atskiras numeris 10c. Adresas: „Rimbas", 3 Bateman Place, So. Boston, Mass.

Amerikos lietuviai jau daug

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. E. G. KLIMAS, (Medicinos instruktorius Temple Univ.).
2538 E. Allegheny Ave., Philadelphia, Pa.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai pažymėtu antrašu.

Sveikata yra brangiausis turtas. Kuomet jos neteksi, tai joki pinigai, nė brilijantai negalės naujos nupirkti. Dabok ją.

TUBERCLE BACILLUS.

Rašo *Dr. F. S. Zurwell.*

Džiovos gemalai vadinasi „tubercle bacillus", kuriuos dažnai spaudoj rašo sutrumpintoj formoj T. B. Tenka pastebėti, kad kartais net savamoksliai skaito, grabalioja angliškai ir užtikę T. B. raides nežino ką tas reiškia, o čia nori pasirodyti, brace, mokytu, tat ima ir „išklumočina" margam svietui, jog tai reiškia „augšto mokslo titulą". Atminkite, kad gavus tokį „augšto mokslo titulą" dažniausia priseina apsigyventi ant kapinių.

Tubercle bacillus esti mažyčiai apvalųs kuneliai, kurie apsigyvena kuno sudiniuose, išvysto džiovos ligą. Džiovos bacilas yra taip mažas, kad jį pamatyti galima tik per labai padidinantį mikroskopą su pagalba dažų. Šie gemalai esti augmenų rušies, kurie auga kuone panašiai, kaip ir pelėsiai ant maisto. Jų smulkumas tokis, kad tukstančius jų sudėjus į daiktą negalima matyti be padidinančio stiklo.

Šie gemalai nesidaugina išlaukinėj kuno daly, nes juos užmuša saulės šviesa, dienos šviesa ir džiovinant. Be drėgnumo, sausos šios bakterijos galima užmušti į kelias minutas, atidengus tiesiog prieš saulės spindulius ir galima užmušti į kelias dienas gerai išvėdytuose, šviesiuose kambariuose. Bet jei šie gemalai apsaugoti tamsoj su įvalias drėgnumo ir šilumos, k. a.: karpetuose, grindų plyšiuose, klozetuose ir kitur gali gyventi kelis mėnesius.

Džiovos gemalai daugiausia galima rasti skropliuose pas džiovininkus. Atminkit, kad džiovos liga gali apsireikšti by kurioj kuno daly. Žodžiu, džiova nereiškia plaučių ligos. Džiova gali buti tik toj daly kuno, kur įsigauna tubercle bacillus gemalai.

Pavizdžiu, daktarų kalboj *Lupus vulgaris* yra tipiškas *lupus,* t. y. odos tuberkulozas. Plaučių džiova vadinasi *Pulmonary tuberculosis.*

Džiovininkai užkrečia kitus, palikdami gemalus ant šaukštų, kuriais jie valgo, ant stiklo braunų, iš kurio jie gere ir ant pypkės bei cigaretų koto. Džiovininkai kosėdami, čiaudėdami ir juokdamiesi išvaro daug tokių gemalų, kurie neišvėdytame kambary laikosi ore ir bent kas gali kvėpuojant įkvėpti džiovą į plaučius. Suprantama, nevisi tampa džiovininkais, kuomet džiovos gemalai įsigauna į jų kuną. Galbut daug tokių gemalų neišsivysto kune, nes kokios nors priežastys sunaikina juos pirm, negu jie pasiekia opiausią vietą ir veikia pragaištingą darbą.

Yra priimta nuomonė, kad tuberkulozas nėra įgimta liga. Jei džiovininkų kudikiai buna džiovininkais, tai delto, kad jie užsikrečia ta liga nuo savo gimdytojų jau užgimę. Dažnai džiovininkės motinos pagimdo nedžiovininkus kudikius.

Apsisaugojimas geriausis gydytojas nuo visokių ligų, ypač nuo džiovos. Kaip virš minėjau, seilėse daugiausia esti džiovos gemalų, tat reikia vengti džiovininkų seilių. Blogiausia, kad daug džiovininkų patys nežino kad jie jau apimti džiovos liga. Todel saugiausia niekam neužsitikėti, t. y. negerti iš vieno stiklo, nevalgyti su tais pačiais šaukštais ir šakėmis ir nesibučiuoti.

Pigūs restaurantai nepaiso apie švarumą, todel pavojingi. Reikia lenktis nuo pavojaus.

Nešvarumas — ligos.

Džiova tuom esti blogiausia liga, kad labai sunkiai duodasi išsigydyti. Kol-kas gyduolių nuo džiovos nėra. Tyras oras, saulės šviesa, sveikas maistas ir abelnas švarumas bei užtektinas atsilsis — tinkamiausi vaistai nuo džiovos. Suprantama, vargdieniams neviskas čia paminėta galima pasiekti. Skurdžiai dažniausia turi didelias šeimynas, tat priseina misti juo pigiausiu maistu, neretai net apipuvusiu. Taipgi skurdžiai gyvena prašvinkusiuose, sulužusiuose ir dulkėtuose namuose. Tokie namai, kaipo taisyklė, visados randasi purvinose užkampėse, prie purvinų gatvių arti dirbtuvių, gelžkelių, kas uždraudžia atidarinėti langus, nes bijo dumų ir dulkių.

Užvis blogiausia, tai nepaisymas, nenoras persiskirti su dulkėmis ir purvu viduj tokiuose butuose. Dažniausia tokiuose butuose kampai apipelėję, indai nemazgoti, lovos nepermainytos, drapanos purvinos, miega keli viename kambary su uždarinėtais langais. Langai irgi dulkėti, musių apvaškuoti, dagi vaikų pirštais išmozoti. Tokiose aplinkybėse gyvenant visai nestebėtina, kad visokios ligos kankina, ypač džiova. Tokių vietų „obivateliai" didžiuma esti fiziškai sulužę ir protiškai sukrikę. Žodžiu, tai yra gyvi nabašninkai, į kuriuos netik kulturingoji eilė žmonių, bet net ir rankpelniai darbininkai, kurie netingi dirbti ir protauti, žiuri su panieka.

(Daugiau bus)

suomenėje, tačiau visi bandymai nuėjo niekais ir pradėti leisti laikraščiai žudavo. Išrodytų lyg, kad lietuviai nemyli juokų ir nesupranta, kad satyra yra geriausiu vaistu gydymui įvairių kaip atskirų žmonių, taip ir visuomenio gyvenimo ydų. Vienok greičiausiai visų buvusių juokų laikraščių žuvimo priežastimi bus ta aplinkybė, kad mes neturime tokių žmonių, kurie mokėtų gražiai juokinti visuomenę, kurie pajėgtų buti sveikais satyros gydytojais visų musų gyvenimo ydų. Visuomet iškarto buvo pradedama tykslus juokinimo darbas, bet žiurėk jau ir nukrypo į siauras partijines ir asmeniškumų vėžes. Neužilgo, žiurėk, jau ir paties laikraščio nėra...

Kadangi Amerikos lietuvių gyvenimui reikalingas geras ir tykslus juokų ir satyros laikraštis, todel velijame pasirodžiusiam „Rimbui" išvengti tų ydų, kurios pražudė jau ne vieną jo pirmtakuną. Tik sveiko nekalto juoko ir kuklios satyros sparnais rėdomas „Rimbas" galės pasekmingai skristi musų gyvenimo viršunėmis ir to jam linkime!

—o—

LIETUVOS SUTANUOTI JUOKDARIAI.

„Liet. žiniose" skaitome sekamą įdomybę:

Rugsėio 11 d. Šlabadoje figuros. Viena jų buvo su ilgais skvernais — ne pirmos jaunatvės ir ne blogos klebonijos — kunigas, antroji kuklesnė, dievobaimingu veidu, matyti, koks zakristijonas ar net ir pats davatkinas.

„Zakristijonas rupestingai laikė paspyręs kunigą. Įlipęs į auto kunigas stipriai atsisėdo, atsiduso ir rusčiai pareikalavo, kad auto nestovėtų, o važiuotų, kur jam reikia. Šoferiui ką tai atsakius, kunigas pasiuntė jam ‚durnių' ir ėmė koliotis. Šoferis grąžino atgal epitetus ir prasidėjo skandalas. ‚Ar tu žinai, kad aš esu klebonas'. lyg griaustiniai, skambėjo auto.

„Galų gale šoferis, neišlaikęs dvasiškos asabos atakos, pabėgo šauktis policijos pagalbos... Tačiau tuomet ‚supasavo' ir klebonas. Nelaukdamas protokolo, jis įsitvėręs zakristijono ir jo vairuojamas paspruko iš ‚bedieviško auto'.

Matote kokiomis „svarbiomis asabomis" ir ruščiais šeimininkais jaučiasi kiekvienas sutanuotas Lietuvos ponas. Jų supratimu, užtenka pasakyti „ar tu žinai, kad aš esu klebonas" ir jau kiekvienas turi atsiklaupti prieš juos. Tačiau tikrėnybėje iš šitų rusčių „autoritetu" išeina tik sutanuoti juokjau nekalbant apie šiek tiek protaujančius žmones.

—o—

Aukščiau atvaizduotą kleboniską „autoritetą" naudoja ir komunistų orakulai iš „Laisvės" pastogės. Labai tankiai jie pritepa į savo gazietą visokių nesąmonių prieš „Tėvynės" redaktorių ir šaukia: „Mes reikalaujam, kad Vitaitis į tai atsakytų!" Bet tas nenaudėlis Vitaitis nesiskubina kovoti su vėjiniais malunais ir iš tokių diktatoriškų Bimbistų šukavimų juokiasi lygiai taip, kaip ir iš Lietuvos sutanuotų juokdarių.

—o—

Tokiu pačiu kleboniškn tonu „Laisvės" orakulai bara „Tėvynės" redaktorių, kam jis nepritaria jų partijos taktikai dabartiniam angliakasių streike ir kabinėjasi prie atskirų sakinių musų straipsnių. Jie sakosi gerus darbininkų vadus gerbia ir jais pasitiki, tačiau nepamini kurie angliakasių vadai yra geri, nes dabartinius vadus tituluoja „judošiais", „išdavikais", „bosų bernais" ir kitais „komunistinės kulturos" žodeliais. Taipgi reikalauja, kad „Tėvynės" redaktorius išduotų jiems raportą iš kur kokius laiškus jis gauna ir ant galo siunčia „Tėvynę" į Šenadorį, kad ji sektų „Laisvės" draugus ir praneštų visuomenei ar jie tarnauja bosams lai-

Anglo Kelionė į Lietuvą

Rašo V. K. Račkauskas.

Neužilgo po to, 1905 metais, po Rusijos karo su Japonija prasidėjo revoliucija: atrodė, kad atėjo nepriklausomybės valanda. Dr. Basanavičiui vadovaujant, Vilniuje buvo Lietuvių Seimas, kur dalyvavo arti du tukstančiai atstovų iš visų klasių ir partijų. Seimas nutarė, kad lietuvių tauta pasitenkins tiktai neprikausomybe; Lietuva turi buti atstatyta etnografinėse sienose, kaipo autonominė valstybė Rusijos Imperijoje, su sostine Vilnium ir su oficiale lietuvių kalba.

Šitie reikalavimai niekados nebuvo išpildyti; revoliucijos pavojui praslinkus, valdžia ir vėl buvo nesukalbama, kaip ir pirma; spaudos laisvė ir susirinkimų laisvė vėl liko nieku. Bet apie šį laiką tautinis bruzdėjimas, žymiai remiamas ir moterų, buvo jau realybė ir, laikui einant, augo ir tvirtėjo kai audra. Buvo steigiamos tautinės mokyklos ir Lietuvos spauda užliejo kraštą švietimo ir tikybos literaturos leidiniais: paskutiniais dešimčia metų prieš karą lietuvių kalba buvo išleista 2550 knygų — beveik pusketvirto karto daugiau, ne kaip laike paskutiniųjų pusketvirto šimto metų. Atsirado mokyklos. Kurėsi menas. Senovės trilaukio ukio sistemas užleido vietą mokslingesniam žemės ukio metodui. Visados ištroškę žemės lietuviai vėl pradėjo rištis prie savo mažų ukių, neatsižvelgdami valdžios apgyvendinamų ir subsidijuojamų rusų kolonistų...

Įdomiausia yra tai, kad daugelis lietuvių negalėjusių pragyventi savo krašte, išemigravusių į Jungtines Valstybes, pradėjo gryžti į savo gimtinį kraštą. Daug priklauso dėkos šitai lietuvių kolonijai Amerikoj, skaitančiai arti 3 ketvirtdalius miliono žmonių, už tai, kad naujasis bruzdėjimas ėjo tvirtyn; susikurę naujokynus toli už jurų, lietuviai rėmė brolius Lietuvoje pinigais ir kitokiais budais.

Dar už kelių metų jau atrodė, kad Lietuva galės įgyti laisvę ir nepriklausomybę, prie kurių taip sąžiningai siekė. Bet ne taip atsitiko. Kai, rodos, laimėjimas buvo ranka pasiekiamas, iškilo karas, kurs pakirto visas lietuvių viltis.

Tautos Taryba.

1917 m. susikurė Lietuvių Tautos Taryba ir 16 d. vasario, 1918 m., kraštas apsiskelbė Nepriklausoma Valstybe. Lietuvos nepriklausomybę pripažino Vokietija dokumentu, kurį pasirašė pats Kaizeris, bet militaristų partija vis dar nesiliovė bandžiusi aneksuoti Lietuvą.

Atrodė, kad Vokietijos žlugimas leis Lietuvai rupintis savo išganymu, bet, netrukus, Laikinoji Vyriausybė pamatė naują pavojų, nes vokiečių žlugimas atidarė kelią bolševikams, pradėjusiems ofensyvą 1919 m.

Lietuvos Vyriausybė pasitraukė iš Vilniaus į Kauną. Kuriam laikui atrodė, kad po sunkių kovų laimėtoji laisvė turės žuti. Bet dar kartą senovės Gedimino narsa užsidegė lietuvių krutinėse. Seni ir jauni ėjo į kariuomenę; skubotai buvo suorganizuota armija, užsidegusi savo reikalo teisėtumu, ir išstumė iš Lietuvos Raudonąją Armiją. Visas kraštas džiaugėsi, kad Vilnius ir vėl bus lietuvių rankose. Bet štai reikėjo pasitikti kitą karo užsivylimą: lenkų armija, eidama iš pietų, užėmė Vilnių balandžio 20 d., 1919 m.

Niekas tuokart nebutų galėjęs sulaikyti Lietuvą, kad ji nešoktų prie Lenkijos gerklės, jei Vyriausioji Taryba nebutų nutiesusi Demarkacijos Linijos tarp tų dviejų kraštų. Nors ta Linija ir kitos, vėliau nutiestos, buvo lenkų peržengiamos, lietuviai susilaikė nuo karo su lenkais, turėdami ginti savo kraštą nuo Bermondt'o ir jo avantiuristų šalininkų; jie, išvyti iš Latvijos, užėmė dalį Lietuvos ir rengėsi pulti Kauną. Latviams prigelbstint, Bermondt'as buvo visai įveiktas ties Šiauliais lapkričio m., 1919 m., palikęs trisdešimts orlaivių, tris šarvuotus traukinius, keturis milionus šovinių ir daugybę karo medžiagos. Tiktai Prancuzijos Valdžios įsikišimas išgelbėjo Bermondt'o Armiją nuo visiško sunaikinimo; lietuviai, tikėdamiesi pagalbos savo ginče su Lenkija, sutiko leisti Prancuzijai paimti savo kontrolėn šitą karo medžiagą. Bet viltis buvo bergždžia.

Vilniaus Klausimas.

Po 1919 m. coup lenkai valdė Vilnių metus laiko. Jie kariavo tuo metu su sovietų valdžia, kurios armijos eventualiai veržėsi linkui Varšavos ir pakeliui užėmė Vilnių. Lietuviai, padarė palankias taikos sutartis su bolševikais, pasiliko neutraliais, suprasdami, kad Vilnius bus jiem sugrąžintas. Prižadėjimas buvo išpildytas, ir Lietuvos Vyriausybė dar kartą įsikurė senoje krašto sostinėje.

Tik neilgam. Dar kartą kovos laimė pasikeitė, ir lenkai stumė atgal Raudonąją Armiją nuo Varšavos. Iškilo mušiai tarp Lietuvos ir Lenkijos, bet spalių 7 d., 1920 m., Suvalkuose buvo padaryta ir abiejų kraštų pasirašyta sutartis abipusiems ginčams užbaigti.

Mr. T. J. Harrison sako, kad, einant ta sutartim „Lenkija formaliai pripažino Lietuvos okupaciją ir laikiną administravimą Vilniaus srities, kartu ir Vilniaus miesto."1). Lenkai, iš kitos pusės tvirtina, kad tas dokumentas tai ne kas kita, kaip tiktai susitarimas del paliaubų ir jie sako, kad I (a) paragrafas tos sutarties aiškiai sako, jog bendrai pripažintoji Demarkacijos Linija „nenustato iš anksto kokios yra teritorijalės darančios sutartis šalių teisės."

Nėra abejonės, kad lietuviai tuo laiku visai tikėjo, jog jų ginčas su Lenkija jau baigiasi. Pasiliuosavimu nuo užpuolikų atgavę laisvę, susilaukę nepriklausomybės pripažinimo, jie tikėjo atsieksią ir paskutinio savo troškimo — įgysią savo senovės sostinę. Be abejonės ateities žadiniai atrodė skaistųs.

Ir štai į dvi dieni po pasirašymo sutarties, lenkų ir baltgudžių kariuomenės, garsiojo („notorious") generolo Želigovskio vedamos, puolė ir užėmė Vilnių, lig kad dar karo stovis butų buvęs tarp tų dviejų kraštų ir paliaubų sutartis nebutų buvusi pasirašyta.

Tai buvo vienas labiausiai nepadorių prižado nepildymo aktų istorijoje. Ir Lenkijos Vyriausybė negali išsiteisinti tvirtinimais, buk Želigovskio kariuomenė buvusi surinkta daugiausia iš Vilniaus ir apylinkės, kuriai buk nepatikę Lietuvos kariuomenės valdymas miesto; nepateisina jos ir tai, kad ji oficialiai nepripažino Želigovskio žygio. Vėliau jam buvo suteikti aukšti atžymėjimai, ir, nežiurint nuolatinių Lietuvos Vyriausybės protestų (ji laiku išsikraustė į Kauną), lenkai pasisavino Vilnių ir laiko jį lig šios dienos.2).

Kadangi Lenkija kreipėsi į Tautų Sąjungą savo ginčo su Lietuva klausimu ir kadangi Suvalkų Sutartis buvo pasirašyta, dalyvaujant Militarės Kontrolės Komisijai, tad tas viliugingas užgrobimas Vilniaus buvo smarkus smugis Sąjungos prestižui. Rods, Sąjunga nupeikė Želigovskio žygį, bet ji nemokėjo apginti savo autoriteto ir neišreikalavo atpildo už žygį, kurį Lordas Robert Cecil pavadino „tarptautiniu skandalu". Pagaliau, 15 d. kovo, 1923 m., Ambasadorių Konferencija, kurios nusistatymui ypatingai vadovavo prancuzų noras, nieko neatsižvelgiant, remti Lenkiją, kaipo barierą prieš bolševizmą, pavedė Lenkijai ne tiktai Vilnių, bet ir gretimą teritoriją, apgyventą lietuvių ir turinčią stambių lenkų dvarininkų.

Lietuva, aiškus dalykas, karštai protestavo Sąjungai, reikšdama, kad ji niekados nesutiks su atidavimu Vilniaus Lenkijai, bet jos protestai lig šiol liko be pasekmių. Fait accompli pasiliko, kaip ir kiti tarptautiniai ginčai dažnai pailieka, neišrištas.

Tuo tarpu dalykas yra šitokioj padėty. Lenkai neturi Vilniaus klausimo. Jie laiko miestą ir, be abejonės, yra pasiryžę jį laikyti. Bet lietuvių mintyse Vilniaus klausimas yra svarbiausias klausimas.

---

1) **Lithuania; Past and Present**, pusl. 100.

2) Mr. Harrison, buvęs Britų Vice-Konsulas Vilniuje, apleido miestą prieš pat okupaciją ir už dešimts dienų po to gryžo atgal, kaipo vieno Londono laikraščių korespondentas. Rods, jo simpatijos yra aiškiai su Lietuva, tačiau pačių lenkų karininkų liudymai, paskelbti jo knygoje, rodo, kad visą suokalbį buvo suorganizavęs pats Maršalas Pilsudskis, sutartinai su kitais aukštais lenkų karininkais.

(Daugiau bus).

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

SLA. RESPUBLIKOJ.

V.

Kiekvienas žmogus privalo gauti tiek, kiek jis yra užsipelnęs. Susivienijime socialistai gavo užtektinai.

Sąjungietis sako:

„Mes, socialistai, savo atskyro nusistatymo neparodėme, ir delto, mes neturime priderančios mums įtakos Susivienijime".

Kuomet Susivienijime buvo įvestas visuotinas balsavimas, tai buvo po bausme uždrausta politikavimas. Organe neleista buvo viešai kalbėti apie kandidatų tinkamumą; tas tik pašaliniams laikraščiams buvo galima daryti. Bet jei butų susekta kandidatas varąs kokią nors agitaciją kad ir pašaliniam laikraštyje, tai butų buvęs suspenduotas ir nedaleistas rinkimams.

Socialistai patys pirmieji, per „Naujienas" ir „Keleivį" iš anksto prieš kiekvienas nominacijas ir rinkimus, skelbė savo partijos kandidatų surašus, o tuom tarpu Sąjungietis tvirtina kad:

„Mes, socialistai, savo atskyro nusistatymo neparodėme".

O kas pirmieji savo nusistatymą parodė keleriuose pastaruose rinkimuose? Kad nedaug valdviečių socialistams Centre teko, tas tiesa; bet sulyginant socialistų skaitlių su kitų partijų narių skaitliumi, tai socialistai visuomet turėjo didesnę reprezentaciją, negu kuri kita partija SLA. Respublikoje. O delto socialistai turėjo po du, tris narius valdyboje, kad SLA. nariai tautininkai rėmė socialistų kandidatus savo balsais, ko vieni socialistai niekuomet nė vieno savo kandidato nebutų įstengę išrinkti. Tas aiškiai įrodo, kad SLA. nariai tautininkai moka organizacijos reikalus tvarkyti, nes nesilaiko aklai vienos kokios nors partijos, bet taiko patenkinti visas partijas, duodami progos įeiti į valdybą įvairių partijų kandidatams.

Aš nesakau, kad visi socialistai griovė SLA. ir kad visi tautininkai gynė nuo insurgentų, kuomet tie sukilo priešais SLA. 1910 ir 1911 metais. Juk p. Račkauskas, kuris buvo pastatytas „Tėvynės" redaktorium Baltimorės Seime, buvo vienas iš darbščiausių tų laikų socialistų; antras F. Živatkauskas irgi buvo žymus tų laikų socialistų vadas.

Per ilgus metus socialistų atstovu SLA. Centre buvo Dr. J. Baltrušaitienė, Vice-Prezidento urėde. Sąjungos narys, p. F. Živatkauskas, kelis terminus buvo SLA. Prezidentu ir vėliaus Vice-Prezidentu. Dr. F. Matulaitis per šešis ar daugiau metų tarnavo kaipo SLA. Daktaras-Kvotėjas. Taipgi ir įvairiose SLA. Pastoviosiose Komisijose socialistai visuomet turėjo atatinkamą skaičių savo žmonių. Pavizdžiu dabartinėse SLA. Pastovosiose Komisijose socialistai turi sekamus žmones: adv. K. Gugį, adv. K. Jurgelionį ir adv. Z. Puišiutę-Šalnienę — Įstatų Komisijoj; Dr. A. Montvidą — Apšvietos Komisijoj; Dr. A. J. Karalių — Sveikatos Komisijoj; J. M. Bučinską ir S. Bakaną — Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijoj. Čionai suminėti visi žmonės iš praeities man žinomi kaipo socialistai. Jei kuris jų šiandien nesijaučia esąs socialistu, tai atsiprašau už jų priskaitymą socialistams, nes aš ir iki šiol jų kitokiais nežinau, tad ir priskaitau socialistams. Taipgi turi savo reprezentantą ir komunistai p. B. Salaveičiko asmeny, kuris yra nariu svarbiausios SLA. komisijos — Kontrolės Komisijos.

Taigi kokios tinkamesnės įtakos Sąjungietis nori? Juk per ištisą laiką nuo Sąjungos atsiradimo, visuomet Pild. Taryboj ir SLA. Pastoviosiose Komisijose turėjo savo proporcionalę atstovybę. Kad šiandien socialistai padeda vesti kovą už SLA. išlaikymą bepartyve organizacija, tas nėra užginčijamu faktu ir labai išmintingai daro, nes SLA. nariai tautininkai niekuomet nebuvo tokiais saumyliais, kad socialistams nebutų norėję duoti SLA. Centre vietų, kaip augščiau esu faktinai įrodęs. Ši Pild. Taryba yra pirmutinė, kurioj nėra socialistų žmogaus. Bet užtad turi atatinkamą atstovybę komisijose. Bet jei dabar taip virstų politika, kaip Sąjungietis proponuoja: socialistai stengtųsi nugalėti tautininkus ir bolševikus, tai galima drąsiai tvirtinti, kad socialistų lyderiai padarytų stambią klaidą, nes patys žutų kariaudami ant dviejų frontų.

Vienok aš nemanau, kad šis Sąjungietis atsako už savo pareiškimus priešais savo partijos centrą. Nors iš antros pusės imant, socialistų organas „Naujienos" nebutų sutikusios talpinti to straipsnio, jei sąjungos centras su tuomi nesutiktų. Po šių mano pareiškimų, manau tie dalykai paaiškės.

Adomas Varguolis.

IŠGAMA

— Jei vakare ateis pas tave Ramonis, duok jam pavalgyti ir nakvynei kampą: jį ištiko didelė nelaimė. — Pasakė senis kerdžius Dovydas, einančiam pro šalį rudam Tamošiui Bulvaičiui.

— Kas? Kas atsitiko? — Šoko tas prie senio, ir jo mažos, rudesnės net už plaukus, akutės užsidegė smalsumu.

— Nesenai vakare, grįžtant iš miestelio namo, jį užpuolė du lenkų kareiviai ir norėjo apiplėšti. Vyrukas mikliai apsisuko: abiem perskėlė kirviu galvas.

— Nieks apie tai nežino?

— Rodos lenkai jaučia, kad tai padarė Ramonis, bet jis gudriai nuo jų slepias.

— Vistiek kas nors išduos jį! — piktai šypsodamasis sušuko Bulvaitis.

— Musų tarpe šnipų nėra, — piktai atsakė kerdžius.

— Aš pažįstu žmogų, kurs gali tai už pinigus padaryti.

— Kas gi? Žiurėk, dabokis, jei slepi jį! — suriko senis Dovydas.

Bulvaitis paniekinamai mostelėjo ranka ir nieko neatsakė.

Senis pažiurėjo į vakarus, kur ugnimi žėrėjo raudona saulė, pažiurėjo į Panerių vis labiau tamsėjančias girias ir sulinkęs, ramsčiuodamasis ilgu botagu, pranyko alksnyne.

Bulvaitis ėjo toliau į savo kaimą. Slėny prie miško jis pamatė artoją, nežiurint jau vėlaus laiko, bedirbantį. Šalia nuskurusių, užkamuotų arklių per dirvonus mažais žingsniais skeryčiojo išbalęs, apiplyšęs berniukas ir ilga šakele ragino juos, rėkdamas karts nuo karto plonu balseliu:

— No—o, no—o—o!

Tyliai žiurėdamas, kaip senutis iškliba intas plugas rovė dirvą, ėjo kaimietis, žemai prie plugo pasilenkęs, lyg nuo kiekvieno jo krustelėjimo vėl įgaudamas jėgų tolimesniam darbui.

Jau buvo tamsokai ir Bulvaitis iš karto artojo nepažino. Bet kada tas sustojo kiek pasilsėti, iš lengvo pakėlė galvą ir išsitiesė, Bulvaitis pažino paniurusį savo kaimyno Gailiaus veidą.

— Menkos dirvos! — pasakė Bulvaitis, priėjęs arčiau.

— Taigi, o juk keturios dešimtinės turi išmaitinti dešimtį pilvų.

— Bėda tau, nors ir gauni dar šiek teiek paramos iš vyriausiojo sunaus.

— Vistiek neišsikapstau iš bėdų, ir mokesčius šiemet jau ir pats nežinau kaip beišmokėsiu lenkams.

— Tu dirbi ir vakarais? — paklausė Bulvaitis.

— Taip — atsakė Gailius — vakare dirbti lengviau. Mėnulis tik šviečia, bet nešildo.

— O pati grįčioje viena su vaikais?

— Viena su savo vargais, — šypsodamasis atsakė Gailius.

— Dabokis! Ją gali apiplėšti: apylinkėje atsirado banditas.

— Žinau. Tu tur but kalbi apie Ramonį?

— Nu...

— Jis vakar vakare buvo pas mane, ir aš jį įsileidau. Dešimtis dienų persekiojimo padarė jį šešėliu.

— Jis dar pas tave?

— Taip, jis gyvens pas mane, kiek norės. Juk, Bulvaiti, ten, kur nėra vilties praturtėti, suvargti nebijo, o šiuo laiku pas mane užteks duonos ir vienai svetimai burnai.

Abu nutilo. Iš miško, lyg skaidrus žiedas, išplaukė mėnulis. Atsisveikinę, kaimynai nuėjo kiekvienas savo keliu.

Kitą dieną Ramonį lenkai suėmė Gailiaus namuose ir, kaip kokį žvėrį, supančioję geležimis išvežė į Vilnių.

Kaimiečių nustebimas buvo neapsakomas. Visi buvo tvirtai įsitikinę, kad Ramonis galėtų išvengti kalėjimo, jei jų tarpe neatsirastų išgama.

Atėjus sekmadieniui visi apylinkės seniai susirinko seniuno grįčioje aptarti tą įvykį. Atėjo ir Bulvaitis. Jis tuoj pasišaukė į kampą kerdžių Dovydą ir į ausį jam prašnibždėjo.

— Tėvė, juk aš tau sakiau, kad kas nors jį išduos. Teisybę sakiau?

— Del Dievo meilės, — suriko senis,— pasakyk išdaviko vardą, o ne — tai pusi jo bendrininkas.

— Aš nieko nenoriu pražudyti.

— Tas, kuris atima žmogui laisvę, nevertas pasigailėjimo!

— Tas teisybė, — burbtelėjo Bulvaitis, nuleidęs akis ir galvą.

— Sakyk! suriko senis Dovydas.

— Tėve, tą vakarą, kaip su tavim apie Ramonį šnekėjom, aš sužinojau dar, kad jis apsigyveno pas Gailių... Išėjęs naktį į lauką, mačiau, kaip Gailius raitas nujojo pamiške į miestą.

— Tu sąžiningai kalbi?

Bulvaitis pridėjo prie krutinės ranką ir tyliai atsakė:

— Prisiekiu Dievo kančia.

(Daugiau bus)

NUPUOLĘS SUGRĮŽTU...

Kame aš šiandieną? Kame aš, kame?..
Kodel čia taip klaiku?.. Taip tamsi gelmė
Visokių pasaulio kalčių?!...
Kodel man taip baisu ir spaudžia krutinę,
Lyg valanda, jaučiu, ateis paskutinė
Gesinti ugnelę kančių...

O ten, spinduliuose šviesos okeano,
Švieti, angelėli brangusis tu mano,
Taip toli, be galo aukštai...
Papuoštas vainikais skaisčios tobulybės
Tu pilnas karališkos dvasių ramybės!..
Bet ten... ten be galo aukštai!..

O drauge gyvenimo mano takuose.
Aš baisus šiandieną, tu amžių šilkuose...
Ateik, mano sielą apšviesk!..
Ateik, o mieliausias, ateik pas mane,
Kovojančiam žemės kaltybių dugne,
Ir gelbstančią ranką ištiesk!...

Liudrimtas.

(„Trimitas")

KAD BUČIAU...

Kad bučiau aš dainius,
tai dainą sudėčiau,
kurioj apdainuoti vargeliai visi,
kai skausmas užeina
ne vienas kentėčiau—
kentėti padėtų man žmonės kiti...
Kad bučiau bitutė—
Gėles aplankyčiau,
pakalbinčiau gėlę, ko liudi jinai...
Girdėčiau aš raudą
sesutės jaunosios
kaip verkia ji savo daržely liudnai...
Kad bučiau paukštelis,
sparnais nuplasnočiau
po mylimos langu; dainuočiau slapčia,
ją, vargšę, raminčiau,
kad ji neliudėtų
viena pasilikus seklyčioj nakčia...
Kad bučiau aš aras—
Sparnais suplasnojęs,
padangėj nardyčiau saulutės kaitroj.
Turėčiau aš saulę
ir brangiąją laisvę,
manęs nepagautų mėlsvoj aukštumoj!..
Kad bučiau dar jaunas,
mokėčiau gyventi,
sau linksmas keliaučiau pasaulio keliu.
Dabar tik mintyse
laisvai aš džiaugiuosi;
gyvenime — nieko pasiekt negaliu!
Einu per pasaulį
dainuodams dainelę:
mylėkite grožį, užmirškit vargus!
Tuomet — kai paukšteliai
mes busim laimingi;
tarp mųs, nelaimingas nei vienas
nebus!

A. Vaičiunas.

(„Trimitas")

RUDENS ŽYMĖS.

Vasarėlė sudejavo,
O ruduo džiaugsmu kvėpavo
Ir rytais miglas kilojo—
Vasarėlei mirtį mojo,
Šaipės, juokės ir kvatojo...
Štai vėjelis dvelktelėjo
Ir šakelė sujudėjo...
Sujudėjo, suvirpėjo,
Ir pabugus rudens vėjo,
Net lapelį pamėtėjo...
Čia žemai tamsi naktelė,
O danguj šviesi žvaigždelė,
Prašos girti jos švieselę...
Tik... užgeso jos liepsnelė,
Nes ir ten mirties vietelė...

D. Mažutis.

(„Trimitas")

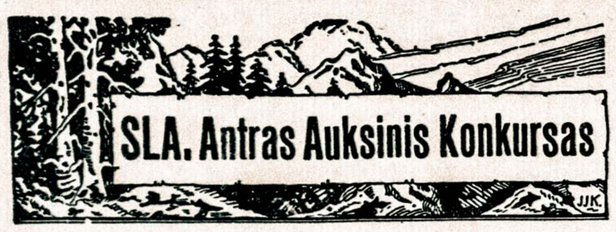

SLA. ORGANIZATORIAMS PATARIMAI

GERA ATMINTIS.

Šiame skyriuje jau daug kartų buvo pajudinta butinai reikalingos ypatybės, kad pastojus pasekmingu organizatorium. Tačiau dar neviskas apkalbėta — dar yra visa eilė naudingų ir butinai reikalingų ypatybių, kurios labai svarbios netik SLA. organizatoriams, bet ir paprastai kiekvienam žmogui, jei jis nori pastoti pasekmingu savo užsiėmimuose.

Apart visų minėtų ypatybių, gera atmintis irgi vaidina labai žymią rolę žmonių kasdieniniame gyvenime. Ypač butinai reikalinga turėti gera atmintis visokiems agentams ir SLA. organizatoriams. Kas nežino, kiek mums nesmagumų pridaro daugelio dalykų užsimiršimas. Netik nesmagumus tenka kęsti, bet neretai priseina net ir nuostolių panešti vien delto, kad užsimirštame nekuriuos svarbius dalykus, kurie mums butinai reikėjo atlikti.

Gera atmintis SLA. organizatoriams yra reikalinga dar ir delto, kad jų agitacijos darbas eitų nuoseklumo vaga, kad tam pačiam žmogui vieną kartą nekalbėtų vienaip, o kitą kartą kitaip apie tą patį dalyką. Kuomet organizatorius neatmena ką pereitą kartą kalbėjo savo pažįstamam apie SLA. ir antru kartu sutikęs jau kalba visai kitaip apie tuos pačius klausimus, tuomet tas jo pažįstamas pradeda jam nepasitikėti ir skaito jį arba melagium, arba nežinančiu ką jisai kalba ir veikia. Ir tokiam atsitikime organizatorius nustoja to žmogaus pasitikėjimo ir jau nei nesitikėk jį prirašyti prie organizacijos. Todel labai reikia vengti kalbėt apie tokius dalykus kurių tikrai nežinai, kad tuomi savęs nepastačius nepasitikėjimo šviesoje. Žmonės, kuriuos tu nori savo organizacijai laimėti, o ypač tie, kurie jau pradeda svarstyti ar verta jam prisidėti prie organizacijos ar ne, įsitėmija kiekvieną tavo žodį. Gudresni žmonės net po keletą kartų tų pačių dalykų klausinėja, kad galutinai persitikrinus, ar ištikrųjų tu teisybę sakai.

Pagaliau, žmonės turinti gerą atmintį, kurie iš pirmo pasimatymo su nepažįstamu žmogumi, atmena jo vardą ir kitu kartu susitikęs jau vadina tą žmogų vardu ir žino jo užsiėmimą, tuojaus pastato save ano žmogaus akyse nepaprastu žmogeliu ir gauna jo pasitikėjimą. Juk mes kiekvienas žinome iš savo ypatiškų patyrimų, kad kuomet sutinkame tokius žmones, kurie mus iš pirmo pamatymo įsitėmija — atmena musų vardą ir antru kartu mus susitikę vardu vadina, pradedame apie juos gerai manyti, kaipo turinčius gerai išlavintą atmintį. Ypač labai veikia į paprastą žmogų, kuomet jį vardu pavadina rodosi niekad jo nematęs žmogus, kurį jis laiko aukštesniu už save. Ir šitai yra labai svarbu žinoti SLA. organizatoriams.

Gera atmintis, tai nėra visiškai prigimtu dalyku. Ši ypatybė yra daugiau išvystoma per tam tikrą praktiką, negu kad priguli nuo pačios prigimties ir šito išsilavinimo gali pasiekti beveik kiekvienas žmogus. Išvystimui savo atminties nereikalingas jokis speciali mokslas, kurį garsina laikraščiuose tam tikri ekspertai. To galima pasiekti kasdien po truputį praktikuojant, kuomet savo paprastus reikalus atliekame.

Kuomet sutinkame žymią ypatą, tuomet nėra didelio vargo jos vardą atminti arba jos išvaizdą gerai įsitėmyti. Tas yra todel, kad musų akys, ausys ir protiškos išgalės stipriau veikia ir daugiau sukoncentruoja musų domę ant tos ypatos ir viskas giliau įsirėžia į musų atmintį. Arba vėl mes be jokių pastangų atmenąme vardus ir veido išvaizdą tų žmonių, su kuriais tankiai sueiname, arba atmename tuos dalykus, kuriuos tankiai naudojame; beveik be jokio mislijimo einame savo kasdieninės pareigas, kurios yra mums priprastos. Tas reiškia, kad tankus atkartojimas tų pačių dalykų irgi įsibriežia giliai musų atmintin, nors mes ir nededame ypatingų pastangų, kad juos atminti. Kiekvienas atkartojimas to paties dalyko netik galina musų atmintį apie save, bet kartu sudrutina ir išvysto musų atminties abelną sistemą, todel paslaptis geros atminties yra įtemptoje impresijoje ir atkartojime.

Kuomet priseina ką nors įsidėti atmintin, tad reikalinga sukoncentruoti savo domę ant to dalyko ir keletą kartų atkartojus, jau jo ilgam laikui neužmiršime. Šitokis eksperimentas gali buti sunkus iškarto ir gali neduoti pageidaujamų davinių, tačiau nereikia nusiminti ir ranka numojus pasakyti: „ką aš galiu padaryti su tokia trumpa savo atmintimi...'' Atminkite, kad „Rymas ne viena diena įsikurė.'' Taip lygiai niekо negalima pasiekti vienu bandymu. Viskas darosi pamažu, nežymiai ir ilgainiui pasidaro dideli dalykai. Tuo pat keliu einant galima pasiekti ir savo atminties išvystimo. Iškarto tos pastangos duos menkų davinių, tačiau su kiekviena diena nežymiai jusų atmintis didės ir su laiku susilauksite to, kad kartą išgirstas žodis ar vardas, pamatytas veidas, arba įsakytas atlikti reikalas ilgam užsiliks jusų atmintyje. Gera atmintis yra labai svarbum dėsniu kiekvieno žmogaus gyvenime, todel dėkime pastangų, kad šitą ypatybę išvystyti ligi aukščiausio laipsnio.

S. L. A. REIKALAI

Oficialis Pranešimas

SLA. CENTRO VIRŠININKŲ NOMINACIJOS.

Su 1 d. lapkričio, 1925 metų, prasideda SLA. viršininkų nominacijos. Reikia nominuoti ir išrinkti visą Pild. Tarybą: Prezidentą, Vice-Prezidentą, Sekretorių, Iždininką, du Iždo Globėju ir Daktarą-Kvotėją. Į urėdus gali buti nominuoti SLA. nariai išbuvę nemažiau kaip du metu SLA. nariais nuo paskutinio įsirašymo, pilni Suvienytų Valstijų piliečiai laike jų nominavimo. Į urėdą Daktaro-Kvotėjo galima nominuoti tik tie SLA. nariai, kurie yra išlaikę medicinos kvotimus ir yra praktikuojanti gydytojai.

KIEKVIENAS NARYS gaus nuo kuopos viršininko spausdintą balsavimo lakštelį susirinkime, kuriame įvyks nominacijos. Ant to lakštelio narys gali perstatyti tik po vieną ypatą į kiekvieną urėdą, (ant Iždo Globėjų perstatoma dvi ypatos), užrašant vardą, pavardę, iš kokio miesto ir kokios kuopos nominuojamasai narys yra.

KUOPŲ VIRŠININKAI turi daboti, kad laike balsavimo viskas butų atliekama teisingai, kad neprileisti suspenduotų ir tokių narių, kurie nuo įsirašymo nėra išbuvę SLA. nariais šešių mėnesių. Gali balsuoti tiktai tie nariai, kurie yra gerame stovyje ir tik tie, kurie dalyvauja kuopos susirinkime. Už tuos, kurie į susirinkimą neatsilankė, niekas neturi teisės balsuoti. Taipgi neleidžiama niekam savo balsą perduoti per kitus.

KUOPŲ SEKRETORIAI užrašys skaitlių narių, t. y., kiek narių buvo susirinkime, kiek balsavo, kiek atsisakė balsuoti, kiek kandidatų nominuota, kiek kuris kandidatas gavo balsų ir į kokį urėdą. Nominacijos blanka (No. 1), pilnai išpildyta kuopos susirinkime, reikia įdėti į prisiųstą iš Centro konvertą, ant kurio yra užrašyta NOMINACIJOS, ir KARTU SU VISAIS BALSAVIMO LAKŠTAIS (No. 2), tą patį vakarą įmesti į krasos dėžutę.

Daugiau nieko nereikia dėti į konvertus su nominacijų blankomis, ant kurių (konvertų) užrašyta žodis NOMINACIJOS, nes tie konvertai nebus atidaryti patol, kol nominacijos pasibaigs, t. y. iki 31 gruodžio, 1925 m. Pereituose viršininkų rinkimuose tulos kuopos sudėjo mokesčių blankas su pinigais į tuos konvertus ir tokiu budu tų kuopų nariai likosi suspenduotais už nemokėjimą mokesčių. Kadangi suspenduotiems nariams nemokama pašalpa, tad reikia apsižiurėti, kad šiuomi kartu nepasikartotų tie nesmagumai.

NOMINACIJŲ LAIKAS — 61 diena, pradedant su 1 d. lapkričio, 1925 m., ir baigiant su 31 gruodžio, 1925 m. Visos nominacijų blankos ir lakštai turi buti prisiųsti Centran nevėliau 10 d. sausio 1926 m. Vėliau prisiųsti balsavimai nebus priskaitomi.

PASARGA: Nors Nominacijoms yra paskirta 61 diena arba du mėnesiai laiko, tačiau nominacijos turi buti atlikta viename mėnesyje, t. y. viename lapkričio arba gruodžio mėnesio susirinkime. Kurios kuopos neprisilaikys šių ir viršminėtų nurodymų, tų kuopų nominacijos bus neteisėtai atliktos ir bus atmestos.

SLA. PILDOMOJI TARYBA,

S. GEGUŽIS — Prezidentas,
V. KAMARAUSKAS — Vice-Prez.,
P. JURGELIUTĖ — Sekretorė,
T. PAUKŠTIS — Iždininkas,
Dr. E. G. KLIMAS — Dakt.-Kvot.,
J. DANIELIUS — Iždo Globėjas,
M. A. RAGINSKAS — Iždo Glob.

KUOPŲ VIRŠININKŲ DOMEI.

Šią savaitę išsiuntinėta kuopų sekretorių vardu S. L. A. Pildomosios Tarybos kandidatų nominacijų blankos ir balotai. Skaitant šį pranešimą, jau busite gavę visus reikalingus nominacijoms dalykus, kaip tai: dvi nominacijų blankas (No. 1), balotus (lakštas No. 2), konvertą su užrašu *nominacijos* sugrąžinimui nominacijų blankų ir balotų ir po vieną oficialį pranešimą.

Jei kuri kuopa negautų visų viršminėtų dalykų iki pabaigai šio mėnesio, tai meldžiame pranešti, o bus išsiųsta tuojaus antru kartu.

Oficialis Pranešimas.

Pranešimas, kurį gavote kartu su nominacijų blankomis ir kuris telpa aukščiau, turi buti perskaitytas kuopos susirinkime ir paaiškintas kuopos pirmininko visiems susirinkusiems nariams. Taipgi kuopų viršininkai privalo prisilaikyti ten nurodytos tvarkos. Privalo pasistengti sušaukti skaitlingus susirinkimus, kiekvienam nariui pranešant atvirute apie susirinkimo svarbumą, laiką ir vietą.

Kuopų nariai privalo lankyti kuopų susirinkimus be jokių pasiteisinimų, nes svarbu yra išrinkti tinkamus žmones savo organizacijos vedimui. Delto, moters ir vyrai, imkite dalyvumą pasirinkime tinkamų kandidatų į Susivienijimo Liet. Am. Pildomąją Tarybą, o tą galit padaryti tik atsilankydami į kuopos susirinkimus. Nepraleiskite progos!

Kuopų Viršininkų Kaucijos.

Su nominacijų blankomis yra išsiuntinėtos blankos ir atnaujinimui kuopų viršininkų kaucijų. Nepamirškite, kad tos blankos kartu su pinigais turi buti sugrąžintos iki 1 d. kovo, 1926 m. Nepadarius to, kuopa liekasi be apsaugos ir jeigu kas atsitiktų, tai Centras nebus atsakomybėje, bet pati kuopa nukentės. Kaucijos lėšuoja ne taip daug, o protekcija yra didelė, delto mes ir nemanome, kad bent kuri kuopa atsisakytų nuo pastatymo savo viršininkų po atatinkama kaucija. Kaip senos kuopos, taip ir naujos privalo pasirupinti gauti kaucijas.

Reikale kaucijų turiu priminti dar tai, kad Pildomosios Tarybos nutarimu ateityje bus suteikiama didesnė protekcija tų kuopų pinigams, kurios užstato už savo viršininkus kaucijas. Iki šiol gaudavome protekciją tik tokiame atsitikime, jei po kaucija pastatytas viršininkas nunešdavo pinigus. Dabar bus protekcija kuopų pinigams ir kitais nelaimingais atsitikimais, pavizdžiu, jei plėšikai užpultų viršininką su pinigais ir jį apiplėštų, jei bankas subankrutytų, kuriame sudėti pinigai ir kituose nelaiminguose atsitikimuose. Šitą nesulyginamai didesnę protekciją gauti lėšuos tik dvigubai tiek, kiek pirmiau buvo tik del vieno atsitikimo kuopų pinigų apsaugojimui.

Pareiškimai.

Su nominacijų blankomis taipgi išsiuntinėta pareiškimai, kuriuos gali pildyti tik tie SLA. nariai, kurie neabejotinai nori persikelti į aukštesnius apsaugos ir pašalpos laipsnius. Šitie pareiškimai neturi niekо bendra su nominacijomis ir jie išsiuntinėta kartu tik delto, kad sutaupius laiką ir išlaidas atskiram jų siuntinėjimui. Taigi pareiškimų nereikia maišyti su nominacijomis, pastarąsias grąžinant į Centrą. Reikale čionai kalbamų pareiškimų tilps platesnis paaiškinimas sekamos savaitės „Tėvynės'' num.

P. Jurgeliutė,
SLA. Sekr.

KUOPŲ PIRMININKŲ DOMEI.

Pereitą savaitę išsiuntinėta visų kuopų pirmininkams sąrašai tų SLA. narių, kurie yra užvilkę organizacijai savo mokesnius. Taigi šiuomi atkreipiu domę visų gerb. kuopų pirmininkų į tą reikalą, kad jie pasistengtų atlikti kas reikia, kad išrinkus mokesnius iš visų tuose sąrašuose pažymėtų narių, kad nei vienas jų neliktų suspenduotas ir išbrauktas.

Prie progos noriu pažymėti, kad šitie sąrašai siuntinėjami kuopų pirmininkams todel, kad pereitas S. L. A. Seimas taip nutarė. Iki pereito Seimo tokie sąrašai buvo siuntinėjami kuopų finansų sekretoriams, vienok buvo atsitikimų, kad sekretoriai tokius sąrašus paslėpdavo ir Centre buvo daug suspenduotų ir net išbrauktų narių, kurie kuopoje buvo pilnai užsimokėję savo mokesnius. Todel kad tas ateityje nepasikartotų, Seimas ir nutarė tokius sąrašus siuntinėti kuopų pirmininkams, o ne sekretoriams. Šitai pastebiu delto, kad nekurie kuopų sekretoriai pyktauja, kad tokie sąrašai siunčiami ne jiems, o pirmininkams. Taipgi nekurie pirmininkai irgi klausinėja kodel jiems tokie sąrašai siuntinėjami ir klausia ką su tokiais sąrašais daryti.

Taipgi noriu priminti, kad pirmininkų pareiga tokius sąrašus perskaityti kuopos susirinkime ir po to juos įteikti finansų sekretoriui, kad pastarasis pasirupintų išrinkti mokesnius iš narių. Arba gali kuopa nutarti kitu kokiu budu pasistengti tuos mokesnius išrinkti, jei finansų sekretoriui ar kuopos organizatoriui tokių mokesnių išrinkimas yra negalimas ar neprieinamas. Reikia stengtis visomis išgalėmis neprileisti narių prie suspendavimo ir išbraukimo, nes tuo budu bus padaryta nauda netik musų organizacijai, bet ir tokiems nariams, kurie nepasistengia savo butinais reikalais apsirupinti.

P. Jurgeliutė,
SLA. Sekr.

SLA. 2-ro APSKRIČIO KUOPOMS.

SLA. 2-ro apskričio prakalbų maršrutas prasidės su 1 d. lapkričio. Kelios kp. pranešė kada rengs ir ką rengs, bet daugelis kuopų dar nieko nesako. Visos kp. turi stengtis surengti visą eilę prakalbų bei paskaitų. Jeigu kuri kp. yra neturtinga ir negali savo išlaidų padengti, tai atsikreipkite į apskričio valdybą, ji pagelbės. Apskričio suvažiavimai valdybą tam įgaliojo. Jeigu kuriai kp. yra neparankus lapkričio mėnuo, tai rengkite kitame laike. Atminkite, kad šitas maršrutas rengiamas tikslu supažindinti visus su butinu reikalu jaunuolių rašymu į SLA. Apart prirašymo, kp. turi rupintis ir švietimu narių. Tam tikslui geriausiai gali patarnauti įvairios paskaitos. Todel paskaitos turėtų buti rengiamos visą žiemos sezoną.

Kp. reikalaudamos kalbėtojų turi pranešti iš kalno. Kalbėtojus ir temas kp. pačios pasirenka iš surašo, kuris yra seniaus išsiuntinėtas kp. Bet vieną klausimą neturite užmiršti rengėjai ir kalbėtojai, tai supažindinti visus su sąlygomis prirašymo jaunuolių į SLA.

Apskričio suvažiavimas nutarė padauginti apskr. valdybą nuo 4 iki 7 narių. Taipgi tarė sumažinti mokestis nuo 5c. iki 2c. Jeigu kuri kp. turi ir daugiaus pataisymų, malonėkite priduoti apskričio komisijai, arba sekretoriui. Tie klausimai bus svarstomi ant metinio suvažiavimo.

SLA. 2-ro apskričio ribose 63 kp. parodė pavyzdingą ir gerą narių prirašinėjimo budą. Kiekvienas narys turintis savo pažįstamų pervedė organizatorių P. Pivariuną. Užtai jie jau gavo virš 50 narių. Beabejonės kad tai geras ir sektinas pavyzdis. Jeigu visos kuopos pamėgintų jų pavyzdį sekti, tai greitai nariai kp. padvigubėtų. Pamėginkite.

Chicagoj, įvairiose dalyse miesto yra įsteigti draugijų vieši lietuviški knygynai. Prie daugelio ir SLA. kp. priklauso. Bet vien priklausimu neturėtų pasiganėdinti. Antras dalykas dar svarbesnis, tai kad nariai imtų ir skaitytų knygas. Skaitymas, tai yra lavinimas ir jeigu nariai skaitys įvairiais klausimais knygas, tai tais klausimais prasilavins. Prasilavinusių narių visur pageidaujama ir jie reikalingi ne tik musų organizacijoj, bet ir abelnam veikime. Todel visi kreipkite domę ir veskite agitaciją už skaitymą ir lavinimasi.

Nieks taip narių neužganėdina susirinkime, kaip pavyzdingas tvarkos vedimas. Yra narių, tuo klausimu, kiekvienoj kuopoj prasilavinusių. Bet daugelis turėdami gabumus bijo pradėti ir todel jie negali galutinai prasilavinti. Tam tikslui kuopos turėtų steigti lavinimosi mokyklėles ir mokintis vesti draugijose tvarką. Taipgi reikia lavintis ne vien, kaip teisingai tarimus užrašyti — sustatyti, bet kartu reikia šiektiek susipažinti su lietuvių rašybos taisyklėmis.

Chicagos kuopose, beveik kiekvienoj, galima rasti prasilavinusių ir tikrų inteligentų narių, kurie kp. turėtų patarnauti, jeigu kp. kuomet kvies.

Čia suminėtais ir kitais klausimais kp. turėtų apsvarstyti ir susiinteresuoti, ypatingai savitarpiniu lavinimosi. Juo daugiaus nariai prasilavinę bus, juo organizacijos įtaka aukščiau stovės. Tas organizajos gerovei eis ir todel mes to turime siekti.

M. Bacevičius,
SLA. 2-ro apskr. sekretorius.

SLA. 3-čio APSKRIČIO KUOPŲ DOMEI.

SLA. 3-čio apskričio, Pittsburgh, Pa., apylinkės kuopų suvažiavimas jau čia pat — 25 d. spalių, 1925 m., prasidės 10:30 val. ryte, gerai žinomoj vietoj — Lietuvių Mokslo Draugijos svetainėje, 142 Orr St., Soho, Pittsburgh, Pa.

Delegatai važiuodami į virš minimą suvažiavimą, arba kuopos siųsdamos savo atstovus malonėkie įduoti kuopos viršininkai savo paliudymus ant mandatų ir užsimokėti narines mokestis į apskritį — po 5 centus nuo kiekvieno nario. Kurios kuopos dar neprisiuntėt ligi šiam laikui, tai galite įduoti savo atstovams atvežti ir užsimokėti laike suvažiavimo.

E. K. Šiurmaitienė,
SLA. 3-čio apskr. sekr.

IŠ SLA. KUOPŲ DARBUOTĖS.

208 moterų kp., Chicago, Ill.

SLA. 208-ta moterų kuopa rengia nepaprastą vakarą spalių 28 dieną, Lietuvių Auditoriume. Bus šokiai su pamarginimais. Gražios lietuvaitės visiems prisagstys gyvų gėlių bukietus. Bus skanių užkandžių ir gardžių gėrimų ir įvairių dalykų ant išlaimėjimo.

Dar nebuvo tokio vakaro, kokį ši SLA. 208 kuopa rengia. Rengėjos nesigaili triuso bei energijos delei musų našlaičių Lietuvoje. Taigi visas vakaro pelnas eis naudai Lietuvos našlaičių, todel visi, kas tik prijaučiate tiems musų nelaimingiems našlaitėliams, malonėkite prisidėti prie šio vakaro, atsilankydami į dailiai papuoštą tam vakarui Lietuvių Auditorium salę, 8-tą valandą vakare, spalių 28 dieną.

Eglė.

318 kp., Worcester, Mass.

Sekmadieny, 4 d. spalių S. L. A. 318 kuopa laikė savo mėnesinį susirinkimą „Aušrelės" kambary. Narių susirinko kur kas skaitlingiau, negu vasaros laiku. Daug rimtų kalbų, tarimų buvo, apkalbėta daug apie ateinančios žiemos sezono veikimą. Pirmu surengimu bus šeimyniškas vakarėlis, kuris įvyks sekmadienio vakare, 8 d. lapkričio.

Šiame susirinkime prisirašė keletas naujų narių ir senų daug užsimokėjo savo mėnesines duokles. Sekė įvairųs raportai ir kuopos finansų raportas buvo priimtas su pagyrimais. Kuopos valdyba pasirodė pilna energijos ir pranešė apie smarkesnį veikimą ateity.

Reporteris.

135 kp., Philadelphia, Pa.

Spalių 4 d., š. m., SLA. 135 kuopos įvyko (šiemet penktas iš eilės) mėnesinis susirinkimas, Lietuvių Muzikališkoj Svetainėj. Kuopos pirmininkui J. Ivanauskui nepribuvus, susirinkimą vedė vice-pirmininkas A. Meškauskas. Buvo skaitytas protokolas iš pereito susirinkimo, t. y. liepos mėnesio ir likos priimtas.

Šiame susirinkime narių buvo mažai. Bet, kad ir mažas skaičius narių tebuvo, visgi padaryta keli svarbesni nutarimai. Svarbiausias nutarimas, tai surengti dainininkui p. J. Babravičiui koncertą. Koncertui rengti išrinkta ir komisija iš trijų narių, kurion įėjo: J. Streleckis, A. Tvaranavičia ir J. Kaulinskas. Koncertui laikas kol kas dar nenustatytas, iki bus susižinota su gerb. J.

Babravičium.

Toliaus buvo pakeltas klausimas ir daug apkalbėta apie davimą naudingų įnešimų busimam SLA. Seimui. Bet kad mažai narių tebuvo, tai tame klausime niekas nebuvo galima nutarti. Tas palikta apkalbėti sekamuose susirinkimuose.

Čia reikia kad ir nenoroms pasakyti, kad turbut niekur tokių nerangių SLA. narių nėra, kaip 135 kuopos nariai, nes neprisirengia nei karto į mėnesį kuopos susirinkimo atlankyti. Vasaros laike, tai buvo priežastis, kad peršiltas oras lankyti kuopos susirinkimus. Na, o kažin kas dabar per priežastis, kad ir orui atvėsus kuopos nariai nesistengia lankyti kuopos susirinkimų? Žinoma, nevisi tokie nerangųs. Yra ir energingų kuopos narių, tiktai maža dalis jų tėra. Kuopai priklauso suvirš šešiasdešimts narių, o į susirinkimus retkarčiais atsilanko kokia ketvirta dalis kuopos narių, tai jau labai gerai. Iš priežasties narių nesilankymo į kuopos susirinkimus, kuopa šiemet per dešimtį mėnesių atlaikė vos penkis susirinkimus. Taigi gerbiami 135 kp. nariai, laikas jau susidomėti savo garbingos SLA. organizacijos reikalais ir lankyti skaitlingiaus kuopos susirinkimus. Tuomet ir mes galėsime savo organizacijai, kaip ir kitos kuopos, kokį nors naudingą darbą atlikti. Ir šiaip yra susidėjusių kuopos svarbių reikalų, kuriuos butinai visi nariai turėtų apkalbėti.

Sekamas kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 1 d., š. m., 3 val. po pietų, Lietuvių Muzikališkoj Svetainėj.

A. Tvaranavičia,
135 kp. iždo globėjas.

---

77 kp., Rockford, Ill.

Buvo senai laukta ar SLA. 77 kuopos moterys savo prižadėjimą išpildys ar ne, nes ketino parengti ką tokio nepaprasto. Pasirodo, kad prižadėjimą tikrai vygdo ir tikietai stropiai pardavinėjami. Kuopietės daro susirinkimus apkalbėjimui kaip pasekmingiau butų suruošti šis parengimas.

Parengimas užvardytas šeimyniška vakariene ir dabar visi laukiam tos valandos, tai yra 25 d. spalių. Iškalno galima pasakyt, kad kuopos nariai ir svečiai bus užganėdinti, nes kai girdėt, tai bus skanių valgių. Po vakarienei bus įvairių žaidimų.

Spalių 17 d. kuopa rengė maskaradinį balių ir buvo duodamos dovanos tiems, kurie įdomiau apsirėdę. Taipgi išrinkta komisija del parinkimo veikalo suvaidinimui.

Labai smagu, kad kuopoj yra veiklių narių, tik vien keblumas yra tame, kad vasaros metu nevisuomet buna skaitlingi susirinkimai. Sykį ant mėnesio pašvęst valandą apkalbėjimo savo organizacijos reikalų nėra sunku.

Smagu matyti aprašymą iš kuopos veikimo musų organe „Tėvynėj", bet kaž kodel retai matyti tokius aprašymus...

Šviežias.

---

139 kp., Roseland, Ill.

SLA. 139 kp. susirinkimas įvyko 1 d. spalių, Strumilos svet. Į susirinkimą atsilankė apie 60 narių. Prie kuopos prisirašė 3 į suaugusių skyrių ir 5 į jaunuolių. Organizatoriai prirašė sekamai: M. Užunaris 4, A. Narbutas 3 ir J. Kirkus 1. Jie pranešė, kad turi kandidatų ir sekamam susirinkimui. Tas rodo, kad jie dirba.

Ligonių kp. yra 3. Sekretorius raportavo, kad ne visi lankytojai savo pareigas atlieka kaip pridera.

Skaitytas laiškas nuo Centro sekretorės reikale kp. reikalavimo vardų skundėjų kp. valdybos, Sekretorė praneša, kad kopija parašų skundėjų nebus duota, nes tas dalykas esąs užbaigtas ir todel kp. nėra reikalo žinoti, nei tą reikalą išnaujo kelti.

Raportas iš SLA. 2-ro apskričio suvažiavimo vienbalsiai likos priimtas. Delegatai pažymėjo, kad tai buvo sekmingiausis suvažiavimas.

Pullmone darbai vis slabnyn ir slabnyn eina. Seniaus dirbdavo po 6—7 pasažierinius karus į dieną. Dabar dirba tik po 3, o į pabaigą šio mėnesio žada dirbti tik po 1½. Delei to daugelis netenka darbo.

Vietos vienuoliką progresyvių draugijų rengė protesto prakalbas prieš Lietuvos valdžios žiaurius darbus — kankinimą Lietuvos darbininkų ir jų laikymą kalėjimuose be rimto prasižengimo; prieš varžymą laisvės žodžio ir spaudos ir kitus reakcingus žygius. Prakalbos įvyko 18 d. spalių, Strumilos svet.

M. Bacevičius,
SLA. 139 kp. koresp.

---

325 kp., Teryville, Conn.

Spalių 3 d. musų kuopa buvo surengusi balių Lyceum Hall salėje. Reikia pasakyti, kad musų kuopos nariai yra begalo darbštųs ir savo energija ir drąsa gali buti pavizdžiu ir kitų kuopų nariams. Musų kuopa yra susitvėrusi tik iš 8 narių, o vienok beveik pradžioje savo gyvenimo ir tokis mažas burelis drįso ruošti net balių. Bet pasidėkavojant kuopos narių pasiryžimui ir pasidarbavimui balius gerai pavyko ir publikos buvo pilna svetainė. Tas parodo, kad musų jaunos kuopolės darbuotojai yra pasiryžę pasidarbuoti SLA. organizacijos labui ir dabar reikėtų dėti visos pastangos, kad daugiau narių pritraukus prie kuopos. O kuomet kuopa bus skaitlingesnė nariais, tai ir didesnius darbus galėsime nuveikti ir tankiau galėsime suruošti įvairius parengimus.

Taipgi prie progos noriu ištarti keletą žodžių ir į visus vietos lietuvius, patardamas jiems nieko nelaukiant prisirašyti prie SLA. vietinės 325 kuopos. Jau iš minimo parengimo visi galėjo matyti, ką reiškia tokia organizacija, kaip Susivienijimas, nes čionai priguli tik patys darbščiausieji Amerikos lietuviai. Apart to, kiekvienas gali buti užtikrintas, kad prigulint prie Susivienijimo bus pilnai aprupintas ištikus ligai ar nelaimei, o numirus bus tinkamai ir iškilmingai palaidotas ir dar likusi šeimyna sušelpta sulig musų organizacijos geriausių išgalių. Apart medžiaginės naudos, dar galima šviestis ir kitus šviesti prigulint prie Susivienijimo, nes šioje organizacijoje tuo žvilgsniu yra kuogeriausios išgalės. Taigi visi vietos lietuviai nieko nelaukdami prisirašykite prie SLA. 325 kuopos ir visi stokime bendrai darbuotis patys savo naudai ir taipgi naudai visų musų organizacijos ir kartu visos Amerikos lietuvių išeivijos.

J. Andr.

---

124 kp., Hartford, Conn.

Rugsėjo 26 d., musų kuopa buvo surengusi šeimyniską vakarienę, kurioje dalyvavo kone visi kuopos nariai, taipgi ir svečių buvo atsilankę ganą skaitlingas burys. Aplamai sprendžiant, tai šiame vakarėly galėjo buti pilnai du šimtai publikos, kas darė gana malonų įspudį, kad musų kuopos parengimai taip skaitlingai lankomi. Visi svečiai matyti buvo linksmai ir patenkinti. Laike valgymo vakarienės grojo puiki muzika įvairius dalykus.

Vakaro ir programo vedėju buvo Bronius Vedeikis. Baigiant vakarienę pirmininkas pakvietė pakalbėti seną SLA. darbuotoją A. J. Mašiotą, kuris vaizdžiai papasakojo daug dalykų apie SLA. praeities gyvenimą, jo gerovę ir naudą kiekvienam lietuviui prigulinčiam prie šios organizacijos ir nurodė SLA. uždavinius ateityje, ką ši didžiulė musų organizacija galės atnešti Amerikos lietuvių gyvenimui ir ragino vietos lietuvius prisirašyti prie SLA. 124 kuopos. Taipgi kalbėtojas ištarė pagarbos žodį šios vakarienės rengėjoms, kurios nepasigailėjo savo triuso ir suruošė tokią skanią vakarienę ir tokį puikų pokilį. Anot kalbėtojo, tai tikrai yra džiaugsmas ir garbė musų kuopai, kad mes turime tokias darbščias ir pasišventusias kuopos labui moteris. Nesa 124 kuopa Hartforde gyvuoja jau 15 metų, tačiau niekuomet dar nėra surengusi šitokio puikaus ir iškilmingo pokilio, kaip šita vakarienė ir už tai tenka pasidėkavoti tik musų darbščioms sesutėms. Palinkėjo, kad nuo šio laiko kas metai susilauktume tokių puikių parengimų.

Antras iš eilės buvo pakviestas pakalbėti irgi senas kuopos darbuotojas Jokubas Gudaitis. Jis apart kitko irgi ištarė pagarbos žodį šio vakaro surengėjoms ir gėrėjosi jų puikiu pasidarbavimu. Sekantis pakviesta kalbėti taip jau daug pasidarbavęs kuopos labui Teofilius Valkevičius. Jis, kaipo organizatorius, ragino visus prisirašyti prie SLA., nes esą apie Susivienijimo naudingumą viską puikiai paaiškino p. Mašiotas. Ketvirtas pakviesta pakalbėti A. K. Kiaulėnas, bet jis atsisakė kalbėti, pasiteisindamas tuo mi, kad daug pavalgęs ir negalįs kalbėti ir patarė, kad butų baigiamos kalbos ir duota progos pasišokti.

Tuomi programas ir užbaigtas ir tuojaus šeimininkės nuvalė stalus, padaryta vieta šokiams ir pradėjo groti puiki muzika įvairius šokius. Visi linksminosi ir mylintieji šokti šoko iki vėlybos nakties. Tai tikrai buvo linksmas ir malonus vakarėlis, kurio ilgai neužmiršime, visuomet dėkavodami musų darbuotojoms sesutėms už jo surengimą.

Šis puikus pokilis suruoštas pasidarbavimu šių darbuotojų: Broniaus Vedeikio, Onos Bačienės, Antaninos Urbonienės, Juzės Kemziurienės, Marės Puidokienės, Alenos Bačiulienės, Petronėlės Milišauskienės ir A. Valkevičienės. Šioms darbuotojoms ir p. Vedeikiui tenka didelės padėkos ir pagarbos žodis nuo visų SLA. 124 kuopos narių už tokį puikų patsidarbavimą. Reikia pridurti dar ir tai, kad vakarienės rengėjos netik dirbo ir triusė kiek tik išgalėdamos, bet net ir aukavo daiktais, kaip tai: A. Valkevičienė cukraus kavai, O. Bačienė kopustų ir pusdienį dirbo, A. Urbonienė bulvių, Puidokienė kavos, Bačiulienė barščių, jaunikaitis Vedeikis puikiai išpuošė svetainę gėlėmis, kad net malonu buvo ir buvoti toje svetainėje, kurioje taip maloniai kiekvieną glostė skanus gėlių kvapas. Taipgi reikia pasakyti, kad ir New York Bakery duonkepykla suteikė žymią auką šiai vakarienei, nes davė visą reikalingą duoną. Ir reikia pasakyti, kad šios duonkepyklos duona yra labai skani ir visi vietos lietuviai privalėtų ją valgyti. Šios duonkepyklos savininkais yra pp. G. Levišauskas ir Valkevičius.

Iš virš paduoto aprašymo gali buti aišku kiekvienam, kad musų 124 kuopoje randasi susipratusių ir darbščių narių, kurie visomis išgalėmis darbuojasi del labo savo brangios organizacijos ir kartu lietuvystės reikalų. Tuomi galime pasidžiaugti ir pasididžiuoti.

Apart malonių ir linksmų musų kuopos gyvenime įvykių, tenka pažymėti ir vieną liudną atsitikimą musų tarpe. Spalių 8 d. pasimirė musų kuopos narė Marijona Galickienė. Velionė išsirgo viršaus mėnesį laiko ir pagaliau pasidavė operacijai, tačiau operacijos neišlaikė ir pasimirė. Palaidota spalių 11 d. su bažnytinėmis apeigomis šv. Benedikto kapuose.

Velionė Marijona iš Lietuvos paėjo nuo Veiverių ar Mauručių. Paliko dideliam nuliudime savo vyrą ir du kudikiu, berniukas 13 m., o mergaitė 8 m. Taipgi paliko tris seseris. Velionė prigulėjo prie SLA. tik virš metų laiko, bet visi kuopos nariai jos labai apgailestauja, nes velionė buvo rimta ir pavyzdinga moteris. Lai buna jai lengva ilsėtis šaltoje žemelėje.

124 kuopos narys.

Nauja SLA. kuopa, Sheboygan, Wis.

Per pereitus pora mėnesių man su draugu J. Vaičekausku teko pasisukinėti po Sheboygan, Wis., ir išdėsčius SLA. gerumą ir naudingumą, pasisekė prikalbinti apie keletas draugų, kad sutvertų SLA. kuopą. Taigi rugs. 22 d. pareikalavus jiems nuvykau ir nors praeityje buvo bandyta sušaukti susirinkimas, bet vis buvo be pasekmių. Bet kada prirodai, kad jokia kita draugija negali ilgai gyvuoti, išskyrus tik SLA., nes Jungtinių Valstijų įstatymams pasikeitus ir iš Lietuvos ateivių beveik nesileidžiama, tai draugijos bei draugijėlės laikui bėgant turės išnykti.

Bet su SLA. yra kas kitas, nes SLA. priima vyrus, moteris ir kudikius, tai jei seniai išmirs, tai kudikiai jų vietoje pasiliks. Taigi SLA. yra geriausia ir stipriausia lietuvių organizacija visame pasauly. Tą išgirdę Sheboygano lietuviai pradėjo rašytis į SLA. ir sutverta nauja kuopa iš 13 narių, o kiti prižadėjo vėliaus prisirašyti.

Vl. Valatkevičius,
177 kp. pirmininkas.

---

177 kp., Milwaukee, Wis.

SLA. 177 kp. spalių 4 d. laikytam mėn. susirinkime pasirodė, kad 177 kp. yra šį bei tą nuveikus, nes buvusis piknikas kuopai davė $54.00 pelno. Taipgi musų 177 kuopos atsiskyrė 8 nariai ir suorganizavo naują Susiv. Liet. Amerik. kuopą. Tai musų organizatorius J. Vaičekauskas į jų vietą prirašė 28 į suaugusių ir 17 į vaikų skyrius. Vadinasi, 177 kp. pralaimėjo 8 narius, o laimėjo į jų vietą 45 naujus narius,

Taipgi 177 kp. rengia teatrą, kuris įvyks spalių 31 d., 7:30 val. vakare, 471 National Ave. Bus perstatyta komedija: „Vienas iš musų turi apsivesti". Taipgi bus dainelių ir šiaip visokių pamarginimų. Taigi 177 kp. užprašo visus narius atsilankyti ir pašalinių atsivesti.

Kuopa nutarė sutverti Dailės Ratelį ir yra išrinkta komitetas, kuris varys darbą pirmyn.

Vl. Valatkevičius,
177 kp. koresp.

---

168 kp., Stamford, Conn.

SLA. 168 kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 1 d., 1 val. po pietų, paprastoj svetainėj. Visi nariai ir narės malonėkite skaitlingai susirinkti ir užsimokėti užvilktas mokestis. Taipgi žinot, kad rengiam balių 28 d. lapkričio, tad reikia išrinkti atsakanti darbininkai baliuje.

Taippat pranešu visiems tiems nariams, kurie ligi šioliai tingėdavo ateiti į kp. susirinkimą, o po susirinkimui atneša man mokesčius į namus užsimokėti, tai brolyčiai daugiaus to nedarykite ir į namus mokesčių neneškite, nes aš neprimsiu. Žinote visi kada laikomi susirinkimai ir galit atnešti mokesčius į susirinkimus.

Taippat ateidami užsimokėti atsineškite ir mokesčių knygeles, nes musų kuopoj yra tokių narių, kad net kito knygelėse nėra užrašyta kokie penki-šeši mėnesiai. Yra tokių narių, kad buna skolingi už tris mėnesius, o atėję moka tik už vieną, o už du lieka vėl skolingi. O paskui sulaukus kito mėnesio, kaip pasakai kad reikia mokėti vėl už tris mėn., tai sako tas negali buti, aš nesu už tiek skolingas ir išto gali išeiti daug nesusipratimų. Kitas vėl peiktinas dalykas pas nekuriuos narius, tai užlaikymas mokesčių knygelių. Kita knygelė, kaip paduoda, tai net nepanaši į knygelę — sutrinta, suvoliota net biauru žiurėti. To neturi buti.

J. Pocius — sekr.

---

104 kp., Harmarville, Pa.

Musų kuopos nariai nesilanko į susirinkimus ir todel kokius nors svarstymus ar tarimus daryti beveik negalima. Jie tik žiuri į valdybą ir mano, kad vieni kuopos viršininkai gali viską atlikti.

Spalių 6 d. narių susirinko daugiau, bet jau taip vėlai, kad nebuvo galima susirinkimo laikyti. Dvi narės pareiškė, kad reikia surengti kokis nors vakaras kuopos naudai, bet del laiko vėlumo nebuvo galima to apsvarstyti ir palikta kitam vakarui. Nors buvo nutarta surengti balius, tačiau nei rengimo komisijos, nei darbininkų baliui nebuvo galima gauti. Tuomet pirmininkas su iždininku pasitarę surengė balių, bet kad nebuvo kam reikiamai pasidarbuoti, tai ir balius buvo neskaitlingas. Vienok buvo malonus vakarėlis ir susirinkusieji gražiai pasilinksmino ir pasišoko. Pelno nuo baliaus liko $5.30, nes, sakau, nebuvo kam tinkamai pasidarbuoti, o juk du žmonės visko neatliks.

Jei musų 104 kuopos nariai daugiau rupintųsi savo organizacijos reikalais, tai čionai, Harmarvillėj, butų galima nemažai pasidarbuoti SLA. labui. Bet dabar nariai ant tiek apsileidę, kad net kuopos susirinkimų nelanko. Didžiuma musų kuopos narių beveik visuomet yra „pavargusių", o labiausiai, tai pavieniai vyrai tuo „pavargimu" serga. Bet jau butų laikas ir 104 kuopos nariams atkreipti rimtos domės į savo organizacijos reikalus ir pradėti rupintis jos labui pasidarbavimu.

J. Razeliunas.

PROTOKOLAS

SLA. 1-mo apskričio, 24-to suvažiavimo, įvykusio 27 d. rugsėjo, 1925 m., Eagen svetainėje, Main ir Centre St., Shenandoth, Pa.

Suvažiavimą atidarė apskričio pirmininkas A. Šaukevičius 10:30 išryto, paskirdamas mandatų peržiurėjimo komisijon A. Staniškį ir J. D. Taunį. Laike mandatų peržiurėjimo, pirmininkui pakvietus trumpai kalbėjo SLA. Prez. S. Gegužis apie didesnį pasiryžimą naujų narių prirašinėjimui, ypatingai jaunuolių. Mandatų komisija pranešė, jog suvaž. dalyvauja sekanti delegatai, nuo sekančių kuopų:

13 kp., Minersville, Pa. — Juozas Staneika, K. Arminas, A. J. Banišauskas ir Vincas Krautauskas.

23 kp., Shenandoah, Pa. — Ant. Staniškis, Adolfas Vasiliauskas, Adomas Šniževičia, Jurgis Stagniunas, Jonas Kerevičia, Jokubas Barauskas, Kazys Naravas ir Kazys Motuza.

73 kp., Pottsville, Pa. — C. K. Vežialis.

54 kp., Seltzer, Pa. — Jonas Žilinskas ir M. Matulis.

164 kp., Frackville, Pa. — Vincas Bacvinka ir Juoz. Kedenis.

204 kp., Tamaqua, Pa. — Andrius Gurauskas.

211 kp., Mahanoy City, Pa.— St. Gegužis ir Jonas Greimas.

241 kp., Kulpmont, Pa. — Stasys Puškorius, Vincas Varnelis, Juozas Taunis ir Stasys Aleksa.

283 kp., Coaldale, Pa. — T. Kvietelaitis ir J. Laigonas. Viso delegatų 27, nuo 10 kuopų.

Suvažiavimo vedėju viešai nominuota A. Šaukevičius, K. Naravas ir A. Staniškis. Slaptai išrinkta pirmsėdžiu A. Staniškis 14 balsų, o jo oponentai gavo abudu po 6 balsus.

Skaityta pereito suvažiavimo protokolas ir vienbalsiai priimtas kaip parašytas.

Raportai:

Pirmininko A. Šaukevičiaus raportas, kad išvažiavimas įvyko, priimtas.

Sekretoriaus K. Armino raportas, kad į apskritį už 1925 metus yra užsimokėjusių kuopų 8 su 513 narių, o už 1924 metus užsimokėjo 6 kp. su 489 nariais. Viso į 1-mą apskritį kuopų priguli 14, su 1,002 nariais. Dar yra 10 kuopų, šio apskričio ribose, kurios galėtų į 1-mą apskritį prigulėti. Darbavosi kiek galėjo ir mokėjo apskričio išvažiavimui, kuris pelno davė $46.50. Atspausdinta praktiški ir dailųs mandatai 400 kopijų, užteks jų 5—6 metams, lėšavo $3.50.

Kuopų raportų blankų turinį priseis išrišti šiame suvažiavime.

Finansinis stovis:

Iš pirmiau išde buvo	$237.43
Įėjo	71.30
Viso —	$308.73
Išėjo	$49.90
Išde lieka	$258.83

Raportas priimtas.

Organizatoriaus A. J. Banišausko raportas, jog nuo 1917 metų iki šioliai, jis yra sutvėręs 1-mo apskričio ribose 8 naujas SLA. kuopas. Raportas priimtas.

Iždininko J. F. Staniškio raportas, kad įėjo $71.30, o išėjo $49.90, iš pirmiau išde buvo $237.43, dabar išde lieka $258.83, pinigai sutinka su sekr. Armino atskaitomis. Raportas priimtas.

Raportas komisijos mandatų atspausdinimo: Banišausko, Tauno ir Armino. Raportavo Taunis, kad jo nuomone reikėjo atspaustī mandatus ir raportų blankas ant vienos popieros, bet didžiumos komisijos pasielgimas, kad atspausdinti atskirai, likosi užgirtas.

Neužbaigtų reikalų nutarimai:

1. J. D. Taunis pridavė del raportų blankų projektą; po ilgų diskusijų atspausdinti tokias blankas ar ne, nutarta pavesti kuopų referandumui.

2. Iždininkas J. F. Staniškis pridavė kvitas iš Mariampolės Realės Gimnazijos Draugijos, kur buvo pasiųstos aukos. Pakvitavimai yra iš Lietuvos po kuriais pasirašo F. Bortkevičienė, už $10.00 gavo 87 litus, o už $28.10 — 360 litų. Pranešimas priimtas.

3. Nutarta suvažiavimus suretinti, vietoj buvusių 4 į metus, ateityje bus laikoma po 2 į metus, rugsėjo ir kovo mėnesiuose.

Nauji nutarimai:

1. Nutarta nustatyti pastovę dieną vasariniams apskričio išvažiavimams, kad iš laiko but galima tinkamai kas metai prie to prisirengti. Diena nuskirta — paskutinis nedėldienis birželio mėnesyje. Vieta prie „Lake Wood" ežero.

2. Padėti apskričio iždininką po $300.00 kaucija. Po tokia kaucijos forma, kokią SLA. Centras dabar naudoja. Pasirupinti pavesta apskričio sekretoriui.

3. Nutarta išrinkti apskričio knygų peržiurėjimui pastovę komisiją.

4. Surengti varde apskričio J. Babravičiui koncertą Shenandoah, Pa. Surengimas pavesta 23 kuopai bendrai su apskričio valdyba.

5. Svarstyta apšvietos ir agitacijos darbuotė žieminiam sezonui, po ilgų diskusijų priimta pirm. A. Šaukevičiaus planas, kad rengti mažas, paprastose svetainėse, prakalbas, su programėliais, t. y. dainomis, sceniškais perstatymais, muzika ir deklamacijomis. Kalbėtojais patarta kviesti S. Gegužį, K. Arminą ir kitus vietinius darbuotojus, bei šios apylinkės: Shenandoah — Minersvillės menininkus.

6. Apsvarsčius Dr. Graičuno pastabą delei Centro finansinių atskaitų, nutarta duoti draugišką pastabą SLA. centralinėms įstaigoms, kad ateityje finansinės atskaitos butų smulkmeniškesnėj ir aiškesnėj formoj išduotos.

Išrinkta apskričio valdyba sekantiems metams: Pirmininku A. Šaukevičius, sekretorium K. Arminas, iždininku J. F. Staniškis, organizatorium, vietoj atsisakiusio A. J. Banišausko, K. Naravas, knygų peržiurėtojais J. Stagniunas ir A. Vasiliauskas.

Nutarta apmokėti sekr. Arminui išlaidas $2.70.

Sekantis suvažiavimas nutarta laikyti Kulpmont, Pa.

Suvažiavimas pasibaigė 5 val. vakare.

Pirmsėdis — **Ant. Staniškis,**
Sekret. — **K. Arminas.**

Paieškojimai

Paieškau savo vyro Kazimiero Žebelio, kuris 21 metai atgal išvažiavo iš Lietuvos ir apsigyveno Chicago, Ill. Paeina iš miesto Tauragės. Jeigu kas apie jį žino ar jisai pats malonėkite atsišaukti jo žmonos antrašu: **Tauragė, Stoties gatvė, Užkuro namas, Marijona Žebelienė,** arba **Marijona Gražienė (Dilbukė), 57 So. 2-nd St., Brooklyn, N. Y.** Šis paskutinis paieškojimas, nes moteris nori ištekėti. Už suteikimą žinios priderančiai atsilyginsime. Neatsišaukus laike trijų mėnesių, žinosime kad jo nėra gyvo, nes jau 20 metų kaip neturime apie jį jokios žinios.

Paieškau Daktaro Petro Koraičio, kuris pirmiaus gyveno 498 Main St., New Britain, Conn. Jis pats ar kas kitas meldžiu atsišaukti, nes turiu svarbų reikalą.

V. J. KIZELIS,
307 South Ave., Du Bois, Pa.

Aš Barbora Romin, paieškau savo brolio Mataušo Maslausko, kuris metai atgal gyveno Detroit, Mich. ir dirbo Fordo dirbtuvėje. Mano vyras yra miręs. Aš turiu svarbų reikalą pas jį. Jis pats ar apie jį žinantieji meldžiu pranešti šiuo adresu:

BARBORA ROMIN,
723 — 8 Ave. E.,
ASHLAND, WIS.

Niekas neali buti palyginama, kaip ištrynimas su geruoju, senuoju

Pain-Expelleriu

Kai tik pastebit apsireiškimą šalčio, tuojaus naudokit šį garsų namines pagelbininką, kad išvengus tolimesnių komplikacijų.
35c ir 70c vaistinėse. Tėmykit, kad butų Inkaro vaizbaženklis ant pakelio.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

NAUJAS
Aušros Knygyno Katalogas
Sykiu ir Kalendorius 1926 ir 1927 Metų.
Visi, kurie prisiųs 15 centų štampomis padengimui persiuntimo lėšų,—aplaikys Aušros Knygyno Katalogą. Katalogę randasi visos geriausios knygos, kurios buvo išleistos Lietuvoje ir Amerikoje iki Rugp.-August 1 dienai, 1925 m. Taipgi Kalendorius 1926 ir 1927 metų su amerikoniškoms ir bažnytinėms šventėmis. Vienas iš turtingiausių katalogų lietuviuose, gausiai iliustruotas.
AUŠROS KNYGYNAS
3210 So. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

Vokiečių Smurtas Prieš Lietuvius

Pasirodo, kad vokiškųjų junkerių liekanos seka Varšavos militaristų smurto pėdomis ir naudoja buvusiojo Rusų caro biurokratijos žygius lietuvių smaugimui. Vadinasi, vokiečių patriotų taip plačiai išgarsintoji „vokiškoji kultura" niekuo nesiskiria nuo paprasčiausių vandalų žygių. Ir šitokie smurto žygiai prieš lietuvius naudojama net oficialiai netik Rytų Prusų valdžios, bet. ir Vok. valstybės valdžios ir tai tokioje plotmėje, kur visiškai nepasireiškia jokis lietuvių politinis veikimas. Jie draudžia lietuviams net paprastus kulturinius koncertus rengti! Ir pastarasis vokiečių smurtas prieš lietuvius, pereina visokias ribas ir aiškiai vaizduoja kokio negirdėto teroro priemonėmis yra persekiojami lietuviai, kuriems likimo lemta pasilikti Vokietijos valstybėje.

Kad „Tėvynės" skaitytojams butų aiškiau suprantama Prusų lietuvių sunki padėtis, čionai perspausdiname iš „Klaipėdos žinių" aprašymą kaip buvo uždrausta minėti Tilžės Lietuvių Giedotojų Draugijos 30 metų sukaktuves. Iš to aprašymo aiškiai matosi, kad vokiečių junkerinių liekanų smurto žygiai prieš lietuvius kai kartas stumia lietuvius prie didesnio ir energingesnio tautinio veikimo ir tas lietuvių tautai išeis naudon.

TILŽĖS LIETUVIŲ GIEDOTOJŲ DRAUGIJOS 30 METŲ SUKAKTUVĖS.

Kaip jau buvo plačiai ir „Klaipėdos žiniose" skelbta, rugsėjo 20 d. sukako lygiai 30 metų nuo įsteigimo minėtos Tližės lietuvių dainų draugijos. Išgyvavus tokį gana apčiuopiamą metų skaičių ir savo amžy pergyvenusi visokeriopos lemties ir patyrimų, vis tik po didžiojo karo vėl atsigavusi draugija rengėsi savo amžiaus jubiliejų atšvęsti prideramai savo tikslui: su lietuviškomis dainelėmis ir lietuviškąja kalba savųjų draugsąnarių ir artimųjų pašalinių draugų tarpe.

Bet kas patikės savo ausimis išgirdęs tokią naujieną, kad greit prieš pačią šventės dieną, kada šventei visa buvo jau pasiruošta, šventė uždrausta rengti. Vietos vyriausybės organai pareiškė, kad Tilžės Lietuvių Giedotojų Draugijai negalima leisti švęsti savo sukaktuvių šventės, idant apsaugojus visuomenės ramybę ir tvarką.

Buvo skubiai kreiptasi į Karaliaučių, į provincijos vyriausybę, iš kur gauta tik lakoniškas atsakymas „verboten". Draugijos valdyba kreipėsi į patį Prusų valstybės vidaus reikalų ministerį — tas taip pat nieko pagelbėti „negalėjo", pasiteisindamas, esą pervėlai į ji besikreipiama.

Tilžės Lietuvių Giedotojų Draugijai visa Prusų vyriausybė neleido suruošti savo nekalčiausios lietuviškos dainų šventės, vadinas, Vokietijos valstybė uždraudė lietuviams švęsti savo kulturinės dainų draugijėlės šventę.

Draugijos valdybai bedarant paskutinių pastangų išgauti leidimą ir beieškant teisybės visose valdžios įstaigose nuo vietinės tilžiškės, ligi pat ministerių kabineto, ir tos teisybės lig pat paskutinei dienai neradus, reikalas taip susivėlino, jog tik patį šeštadienį, tai yra per vieną dieną prieš šventę, galutinai buvo aišku, kad šventė yra uždrausta iš viršaus ir kad visoje Vokietijoje nebėra instancijos, kurioj nebutų galima rasti teisybės užtarytoją.

Nebebuvo laiko niekam pranešti, nei atšaukti, kad šventė yra uždrausta. Tokiu budu tilžiškiai paliko nuleidę rankas savo dainos draugijos 30 metų sukaktuvių dieną sėdėti namie. Draugijos draugus, kurie rengėsi ir aplankyti taip brangią tai draugijai dieną, perspėti nebebuvo kada. Pranešta tik klaipėdiškiams, kurie rengėsi vykti į Tilžę. Tuo tarpu į Kauną, iš kur rengėsi Lietuvos „Dainos" Dr-ja, nebebuvo kada pranešti. Net Tilžės Liet. Dain. Draugijos draugai iš Nemunyno (Tilžės pakalnėj) paliko neperspėti.

Ir šit sekmadienio rytą, rugsėjo 20 d., atplaukia pilnas laivas su 200 žmonių nemunyniškių. Tilžėj jie sužino, kad šventė neįvyks... Nemunyniškiai eina į miestą, nori kur nors kavinėj draugiškai kavos atsigerti: policija jiems pastoja kelią, neleidžia sueiti į jokį viešbutį ir nuvaro atgal į laivą. Tokiu budu ir atvažiavę iš tos pačios Vokietijos, iš tos paties apskrities, tos pačios valstybės piliečiai, tiktodel, kad jie dar neužmiršo savo motinos kalbos, neįleidžiami į miestą ir lyg kokie raupsuotieji nuo ryto ligi vėlybo vakaro, kol laivas grįžo atgal, turėjo slankioti paupiais priemiesčiuose, ar kęsti laive.

Tuojau po 12 val. dieną atplaukė garlavis „Egle" pilnas svečių apie 150 žmonių iš Didžiosios Lietuvos, iš Kauno. Atplaukė vėliavomis pasipuošę, pravažiuodami didįjį Luizės tiltą užtraukia iš šimto krutinių lietuvišką dainą. Tilžės krante pasirodo minia tilžiškių ir nemunyniškių lietuvių ir entuziastingai moja skepetaitėmis, skrybėlėmis ir pasileidžia pakrantėmis, šaukdami svečiams valio!

Sužinoję liudną žinią apie Tilžės lietuviams šventės uždraudimą, ir kad Tilžė nieko neįsileidžia, kauniškiai demonstratyviai susisuka ir su dainomis ir karščiausiai prišaukdami tilžiškių brolių pusėn, nuplaukia į Nemuno krantą Lietuvos pusėj ties Panemune, kur išlipa į krantą ir nueina Panemunėn.

— Ko visa Vokietija neišdrįso mes vieni padarysim! — šaukė kauniškiai rugodami prieš negirdėtas sąlygas, kuriose jų viengenčiai begyveną Vokietijos respublikoje XX amžiuj: — mes vieni musų broliams surengsim šventę!

Čia sužinota, kad vokiečiai neleisią tilžiškiams lietuviams net į Panemunę per tiltą pereiti, susitikti su atvykusiais juos aplankyti broliais iš Kauno. Bet kauniškiai upo nenuleido.— Nemunas mums turi buti jungėjas ne skyrėjas. — Buvo šaukiama ir buvo pasiulytas toks originalus planas: sėsti atgal į laivą ir išvadinti tilžiškius į kitą laivą ir Nemuno vidury susitikti. Nėra rubežių, kurie galėtų perskirti broliškas širdis! Bet čia pasirodė pirmieji svečiai iš Tilžės: atvyko Lietuvos konsulas p. Masiulis su šeimyna, p. Jagomastas, dar keletas Tilžės lietuvių ir pranešė, kad atvyksią ir daugiau, ir pats Vydunas atvyksiąs, kas po poros valandų ir įvyko. Tokiu budu kauniškių pasakymas išsipildė: laisvoji atvaduotoji Lietuvos žemė priglaudė Tilžės lietuvius, slėgiamus savo gimtuose namuose, atšvęsti savo nekaltąją tautiškų dainelių šventę — kauniškiai ją iškėlė.

Butent, atvykus Tilžės Liet. Dainininkų Dr-jos pirmininkui ir nenuilstamam tos draugijos akstinui p. Vydunui ir dar bureliui išsiskverbusių pro vokiečių žandarų šerengas tilžiškių lietuvių, viešbučio „Tiltgalis" (Brueckenkopf) kieme prasidėjo susitikimo aktas. Deja, ne visi draugijos draugai galėjo čia atvykti. Nemunyniškius vokiečiai neleido ir čia ateiti, pareikšdami, kad kiekvienas savo valia perėjęs tiltą bus sunkiai baudžiamas. Nemunyniškiai pasiliko už Nemuno Tilžės priemesty kęsti...

Aktas prasidėjo kauniškių sveikinimais, kurių karštu žodžiu ir raštu išreikšta į 20. Sveikino Liet. „Dainos" Dr-ja, Šaulių S-gos choras, kelios studentų organizacijos, jaunimo sąjungos, šiaip kulturinės draugijos ir Lietuvos provincijos atstovai. Gerb. Vydunas, atsakydamas į gausingus sveikinimus, pastebėjo, kad del Tilžės Liet. Giedotojų Dr-jos darbo ir sąlygų, kokiose tenka jis plėsti, nėra reikalo kalbėti, nes patys faktai ryškiau pasako, ir gražiai išvedė tos Dr-jos siekį, kaipo aukščiausį tautos tikslą — žmoniškumu, teisybe, sielos kultura ir sąmonės skaidrinimu siekti tautos aukščiausiojo uždavinio, ne lenktyniuoti su priešais, kurie kenkti stengias, jų žemomis priemonėmis, bet stovint virš viso to, kuriant širdyse dieviškąsias dorybes, reikšti tautos nenumarinamą atsparumą.

Po to dideliu susijaudinimu sugiedota „Lietuva Tėvynė musų". Patirta, pergyventa, matyta dalyviams darė tokio įspudžio, jog daugelis tikrai širdingai apsiverkė. Tada kauniškių choras dainavo daugelį dainų. Laike šventės akto ir chorų dainavimo susirinko daug svečių iš pačių panemuniškių ir atvykusių tilžiškių. Iš Tilžės buvo atvykę labai daug ir vokiečių, kurie užėmę Tiltgalio viešbučio ruimus, ten pat gerdami savo šventadienio „Funf Uhr Tee", atydžiai klausėsi galingos lietuvių dainos, kiti išėję net į patį kiemą. Matyti buvo iš tolo smalsiai besižiurint ir pačių peštukų, kurie šiaip Klaipėdos krašto lietuviams vieniems rengiant savo tautinius vakarėlius ar susiėjimus mėgsta savo gyvuliškais pasielgimais gadinti upą.

Paskiau visi šventės dalyviai tilžiškiai su kauniškiais drauge nusifotografavo. Tada Vydunas sukvietė atvykusius Giedotojų Dr-jos mergaites ir vyrus, kurių prisirinko vis tik apie pora dešimtų, padainavo savo dainelių. Tada gauta žinių, kad broliai nemunyniškiai, likę patys vieni veik užmiršti kitoj Nemuno pusėj, prašo, kad ir prie Nemuno kranto atėjus jiems padainuoti mylimųjų lietuviškų dainelių. Visi mieliausiai sutiko tai padaryti ir ligi vieno visas pulkas nuėję į Nemuno krantą uždainavo, kad Nemunas platusis aidėjo ir galingas aidas mušėsi į Tilžės mūrų sienas, kurtindamas ir vokiškųjų kariškų organizacijų visą tą laiką šaudymą: tai jie darė kaip ir kiekvieną šventadienį šaudymo mankštynes. Gal tai dabar taip netyčia supuolė, o gal tatai buvo tyčia „demonstracija" vokiškosios „kulturos" prieš tą „pavojingąją" lietuviškos dainos kulturą.

Pasirodžius Nemuno krante iš kito šono pasigirdo ilgas laukusiųjų džiaugsmo ar skundo prišaukimas, per platų Nemuną nesuprasi, tik gavosi tokio jaudinančio, lyg tai butų tikrai pagalbos šauksmas iš anos pusės...

— Op, op, kas ten, Nemunėli,
Ar tu mane šauki?...
Ar tik tykų vandenėlį
Pliuškindams sau plauki...

Lietus ir vakaro sambrėkšmis vertė baigti dainavus, kitaip nežinia kada butų išsisėmus lietuvio širdis, kai ji per dainą ima byloti... Kauniškiai, brolių tilžiškių lydimi, nuėjo į savo laivą ir čia širdingiausiai atsisveikinę ir galingai užtraukę „Lietuviais esame mes gimę, lietuviais norime ir buti", iš abiejų šalių aidėjant širdingiems velijimams ir linkėjimams, nusiyrė nuo kranto, ir tada, aidėjant Nemunui ir Tilžės priemiesčiams dainos aidais, siųsdami vis dar kitame krante tebetunantiems nemunyniškiams galingą valio, kauniškiai dingo vakaro prietemose. Tilžiškiai grįžo savo vargelio vargti širdimis, kupinomis naujų dvasios emocijų, o panemuniškiai prie kavos ilgai dar aptarė jiems dar neregėtą šventės šventimo budą.

Bangputis.

Besižvalgant po Lietuvą

STUDENTO IŠRADIMAI.

Lietuvos universiteto technikos fakulteto studentas p. A. Mažonis išrado ir pats padarė elektros laikrodį signalizatorių, kuris gali duoti signalus vienu kartu keliose vietose, nežiurint atstumo, iš anksto nustatytu laiku. A. Mažonies išradimas jau pritaikintas universitete, kur paskaitų pradžioj ir pabaigoj paduoda signalus automatiškas laikrodis ir visai pakeičia sargo skambučius. Technikos fakulteto dekanas prof. Jodelė išrastąjį laikrodį rekomenduoja visoms mokykloms.

Be to, p. Mažonis išrado naują, ranka sukamą dinamo mašiną, kuri gali but pritaikinta prie paprasto kino aparato. Šitas išradimas turės didelės reikšmės kino paveikslų naudojimui įvairiems mokslo, pirmon eilėn žemės ukio kulturos tikslams, demonstruojant kino paveikslus tose vietose, kur nėra elektros šviesos. Išradimas galės pakeisti ir pajvairinti mokymo metodus mokyklose. Tas pedagoginiu atžvilgiu labai svarbu. Išradėjas p. Mažonis gavo iš švietimo, žemės ukio ministerijų ir kitų įstaigų eilę užsakymų pagaminti laikrodžių ir dinamo mašinų. („L. Ž.")

LIETUVOS SKOLOS.

Vidaus skolos:

1) Pirmoji Vidaus Paskola 1919 m. 43,560 litų.

2) Nepaprasta Valstybės Iždo Krašto Gynimo Reikalams Paskola 1920 m. 2,267.150 litų.

3) Valstybės Iždo Pask. Lakštai 1921 m. 301,330 litų.

Užsienio skolos:

1) Skola Jungt. Am. Valst. 1919 m. 41,594,919.60 litų.

2) Relif. skola 1919 m. 8,-221,360.70 litų.

3) Skola Pranc. 1919 m. 1,-404,000 litų.

4) Liet. Lais. Pask. Amer. 1920 m. 18,463.500 litų.

Bendrai vidaus ir užs. 72,-295,820 lt. 30 ct.

Anglijai 739,684 lt. skola jau grąžinta. („žem.")

„KRIKŠČIONIŠKAME„ ROJUJE.

Krikščionys demokratai prieš rinkimus viską žmonėms žada: biednuosius aprupinti, bagotuosius neskriausti, kunigus „pamylėti", davatkas tiesiai į dangų pristatyti. Žodžiu — rojų ant žemės padaryti. Tik kuomet tas rojus įvedamas, jis pasidaro be galo panašus į pačią paprasčiausią peklą.

Sau — viską, kitiems špyga. Saviškiams ir šiltos vietos, ir stipendijos, ir pašalpos, ir palaiminimo; o kitaip manantiems — policija, žvalgyba, kalėjimas, šalinimas iš vietų, pasityčiojimas.

Ir pasidaro šiame krikščioniškame rojuje du mastu, dvi teisybės: viena — saviškiams, kita — tiems, kurie į visagalintį Kleboną drįsta nebetikėti. Šio tikrai krikščioniško budo gyventi pavyzdžių per 5 kr. dem. viešpatavimo metus nestigdavo.

Štai, nors keletas pavyzdžių iš Telšių padangės:

Du mokiniu — Jonikas ir Juškevičaitė. Abu baigė VIII kl. Jonikui liaudies mokytojo vietos nedavė (nei Telšiuose nei Mažeikiuose; iš Kretingos neatsakoma), o Juškevičaitę tuoj į Žarėnus paskyrė. Du mokytoju — Abramavičius yra universitetą baigęs, labai prityręs mokytojas — bet jam liaudies mokytojo vietos neduoda. Laurinaitis vos 4 klases baigęs — yra mokyklų inspektorius.

Dvi mokslo įstaigos — Telšių žydų seminarija ir Telšių „Saulės" gimnazija. Per kvotimus suserga 3 žydės; lieka išlaikyti dar keletas kvotimų. Apskr. gydytojas liudija, jog tikrai sunkiai susirgo. Bet Ministerija neleidžia joms baigti kvotimus rudenį.

Užtat „Saulės" gimnazijoje ateitininkų vadas Dagilis (kun. Dagilio brolis) visai nelaiko kvotimų (buk tai sergąs). Jam ne tik neatidedama rudeniui, bet tuoj išduodamas atestatas be kvotimų. Ir dar vienai mokinei, p. Budraitei, be jokių kvotimų išduodamas atestatas. Negana to: šią mokinę (nes nedrįstu ją pavadinti abituriente), kuri turėtų sėdėti dar VIII kl. ir mokintis — šiandien stengiamasi įstumti į Telšių žydų gimnaziją mokytojauti. Beveik išeitų taip, kad ji mokins tas mergaites, kurioms laikyti kvotimus Ministerija uždraudusi, nors tarp jos ir jų skirtumo nėra. O gal tik toks, kad jos — žydės, o p. Budraitė — katalikė ir ateitininkė.

Kiekvieną teisingą žmogų šis neleistinas pasielgimas atstumia.

Juk jei matai, kad kitas žmogus nedorai elgiasi ir tyli — tai lyg ir pats prisidedi prie jo blogo darbo. Todel visuomenė turėtų rimtai pasakyti kr. dem.: gana mus tvirkinus. Nesiduosime mumis žaisti!

K. K.

(„L. Ž.")

LIETUVIAI AMERIKOJE

CHICAGO, ILL.

Spalių 7 d., Lietuvių Auditorijoj, chicagiečiai turėjo progos susitikti iš vienos pusės Dzimdzius... Gryžęs iš kelionės po išsimaudymo Pacifike, komp. A. Vanagaitis, mėgino labai nevykusiai kalbėti apie „geografiją". Jis, pasirodo, nieko nežino kas tai yra geografija. Žinoma, menininkas, tai ne profesorius. Visgi nežiurint to, kad Chicagoj tą pat vakarą buvo daug parengimų, publikos susirinko į 300. Daugumas apsilankė ne programos delei, bet susitikti su viena puse dzimdzių — Vanagaičiu ir Dineika, nes kol kas tik juodu du randasi Chicagoj.

Neužilgo Dzimdzi-Drimdzi žada atidaryti savo sezoną, nes laukia savo draugų iš Lietuvos. Tuo tarpu jie darbuojasi dailės dirvoj. Komp. A. Vanagaitis ruošia su „Birute", 13 gruodžio „Kęstutį", o art. V. Dineika rengia programą del dzimdzių gastrolių po Rytų Ameriką, kurias jie žada pavasarį pradėti. Lauksime ką nors naujo iš teatro sryties.

Chicaga visgi turtiga menininkais, nes apart „Birutės" dar yra „Dzimdzi-Drimdzi", „Vaičkaus Teatras" ir šiaip įvairių parengimų.

K.

KULPMONT, PA.

Kulpmoniečiai rudeninio sezono, kaip parankiausio laiko lavinties, nepalieka neišnaudoję jau nuo senai. Praeityje čia buvo įkurta elementarė apšvietos, vocalė muzikos ir kt. lietuvių kulturinimui mokyklos. Šiemet gi ačiu vietos fotografisto gerb. J. D. Taunio pasidarbavimu tapo čia suorganizuota muzikos mokykla.

Mokykla oficialiai atsidarė 2 dieną spalių ir pamokos pakol kas bus laikomos The Taunis Studio. Mokytojauti buvo pakviesta ir apsiėmė gerb. p-lė V. Mockaičiutė iš Mahanoy City, Pa., kuri šių metų pavasary baigė muzikos konservatoriją Philadelphijoj. Pamokos bus tik sykį į savaitę — penktadienio vakare. Mokinama bus vien tik smuiko. Mokiniais gali buti kaip mergaitės, taip ir berniukai nuo 8 metų amžiaus ir senesni.

Spalių 9 dieną įvyko čia „mažas" koncertas. P-lė V. Mockaičiutė ant smuiko ir p-lė K. Williams ant piano gana vykusiai ir harmoningai pagriežė keletą įvairių muzikos šmotukų. Ypatingai p-lė Mockaičiutė savo genialiu muzikoj gabumu publiką žavėte žavėjo.

Jos sugrojo: „The Gebsey Song", „The Bee", „No, no, Nononetta", „The Rosary" ir keletą kitų kliasiškų muzikos kavalkų. Viskas išėjo kuogeriausiai. Publika buvo mišri. Mat tą dieną ir toje pačioje (Zalevsko) salėje politikieriai-demokratai laikė mitingą ir jiems pabaigus, 8:30 val. vakare, koncertininkai užėmė estradą. Gerb. Tauniui paprašius, kad visi, kurie tik myli muzikos pasiklausyti, pasiliktų ir sėdynes užimtų. Tokiu budu apart lietuvių koncerte dalyvavo daug svetimtaučių, keletas miesto administracijos viršininkų ir Northcumberland apskrities county šerifas p. B. Shawlin.

Kiek teko patirti, šis „mažas" koncertas, kuris tęsėsi apie pusvalandį laiko, savo skoniu buvo didelis, nes ant žmonių paliko labai nepaprastai gerą įspudį. Tulus girdėjau išsireiškiant: „Ir per naktį nenusibostų klausyties tokios muzikos..."

Kulpmonietis.

KENOSHA, WIS.

Daugely Amerikos lietuvių kolonijų lietuviai subruzdo prieš klerikalų smurtą Lietuvoj. Vienur-kitur šaukiami masiniai susirinkimai, kuriuose išnešamos protesto rezoliucijos ir tt. Neatsiliko nuo to ir Kenoshos lietuviai. Rugsėjo 27 d. keturios progresyvės draugijos (be komunistų) surengė prakalbas, kaipo protesto mitingą prieš klerikalus. Kalbėtojum buvo p. P. Grigaitis, kuris nuosėkliai nurodė klerikalų išleistų įstatymų blėdingumą Lietuvai. Gerb. Grigaitis aiškiai nurodė, kad jeigu klerikalai nepaliaus varžę Lietuvos žmonių laisvę, tai nupuls žmonių upas ir bile gražią dieną ateis Maskvos bolševikas ar Varšavos prošepanas ir paims Lietuvą, nes nebus kam ginti. Sulig jo (Grigaičio) žodžių, kad jeigu kas biskį pažįsta pasaulio istoriją, tai tas gerai žino, kad kur tik daugiau buvo varžoma piliečių laisvė, tai ten laipsniškai nupuolė žmonių upas ir toji valstybė subirėjo— paliko ubagų šalis.

Vienu žodžiu, p. Grigaitis nuosėkliai kalbėjo, aiškiai nurodydamas kademų išleistų įstatymų blėdingumą Lietuvai ir ragino laisvę mylinčius žmones prieš tai protestuoti, kas buvo ir padaryta, t. y. priimta atatinkama rezoliucija.

Po pirmos kalbos, pasilėjus kalbėtojui, buvo leista duoti klausimai, kuriuos išimtinai davinėjo komunistai: Baubonis ir Mačiulis. Kad jau tie musų komunistai ir nemandagūs; vietoj davus klausimą, jie rėžia atsistoję „spyčių" ir vis kad jų draugus komunistus tai vienoje, tai kitoje šaly kiša į kalėjimus, persekioja ir tt. Į jų „spyčius" p. Grigaitis nuosėkliai ir mandagiai atsakinėjo, bet jie neužganėdinti ir murma atsisėdę. Kad p. B. rupinasi darbininkų gerove, tai dar nieko, nes jo vardas kol kas dar yra geras ir jis yra tik žinomas kaipo nenuorama draugijų susirinkimuose, kame vis kalba apie darbininkų (suprask — komunistų) gerovę. Bet p. M., tai kas kita! Šio vyro vardas jau „nekošer". Jis buvo pagautas varant „makseliorią — munšainą" ir už tai gavo patupėt 6 mėnesius šaltojoj.

Dabar kyla klausimas: ką jis išnaudojo varydamas ir pardavinėdamas tuos nuodus — munšainą — darbininkus ar buržujus? (Sulig vietos laikraščio padavimo, tai M. buvo varoma prasta, nuodinga „makseliorija", už tai jis ir gavo 6 mėn. arba $1,000 užsimokėti). Juk kiekvienam aišku, kad jis išnaudojo darbininkus. O dabar išėjęs iš kalėjimo vaikščioja pasirėdęs, mat jam nereikia dirbti, nes jis gali iš „dvasios šventos" gyventi. Buvo manoma, kad gal jis liausis išėjęs iš kalėjimo šukaut d-jų susirinkimuose ir kitur apie „darbininkus". Bet kur tau, dar garsiau šukauja. Tai matote kokie jie darbininkų užtarėjai. Kas jam galvoj, kad jis darbininkų sveikatą naikina ir dolerius vilioja. Bile jam gerai, o jųs galite sau ir nuodus jo pagamintus gerti.

Padengimui lėšų buvo renkamos aukos. Aukavo šie: po $1.00 — A. Pakšys, T. Jelenevskis, A. Kvedaras ir J. Gečius; po 50c. — S. Pocius, J. Šalčius, J. Macnorius, A. Banis, V. Linkevičius, A. Žemaitis, N. Jonavičia, J. Gedvilas, K. Kančienė, J. Kasputis ir vieno neįskaitoma pavardė.

Bijunėlis.

Kenosha lietuvių protestas prieš klerikalų smurtą. Rezoliucija

Priimta Bendrojo Komiteto sušauktame Kenoshos pažangiosios lietuvių visuomenės susirinkime, Schlitz Svetainėj, 1925 m., rugsėjo mėn. 27 d.

Kadangi šių metų birželio mėnesio 20 d. krikščionių demokratų blokas Lietuvos Seime, nesilaikydamas Seimo Statuto, priėmė savo balsais įstatymus, varžančius spaudos ir susirinkimų laisvę ir įvedančius mirties bausmę;

Kadangi tie krikščionių demokratų priimtieji įstatymai aiškiai prieštarauja Lietuvos Respublikos konstitucijai, kuri garantuoja piliečiams spaudos ir susirinkimų laisvę;

Kadangi, pravedant tuos nekonstitucinius ir anti-demokratinius įstatymus, buvo neteisingai slopinama opozicijos balsas ir pries atstovus, pasipriešinusius tai sauvaliai — socialdemokratą Bielinį ir valstiečius liaudininkus Lapinską ir Dr. Grinių, buvo pavartota ginkluotos policijos jėga — tai

Tebunie nutarta, kad šis masinis Kenosha lietuvių mitingas griežčiausiai protestuoja prieš begėdišką Lietuvos konstitucijos trempimą ir prieš žiaurų krikščionių demokratų smurtą bei sauvaliavimą Seime, ir taip pat,

Tebunie nutarta, kad šis mitingas griežčiausiai pasmerkia Lietuvos valdančiųjų partijų bloko kėsinimasi sugriauti teisėtumo ir demokratybės pagrindus Lietuvos Respublikoje, žeminant Seimo ir atstovų autoritetą liaudies akyse ir dedant nesenai pasiliuosavusiam nuo svetimų despotų kraštui naujo despotizmo jungą; ir pagaliau

Tebunie nutarta, kad šis mitingas šaukia visus laisvę mylinčius Amerikos lietuvius visais galimais budais padėti Lietuvos demokratijai, kovojančiai už savo teises prieš klerikalinius despotus.

Tebunie nutarta, kad ši rezoliucija butų pasiųsta Lietuvos Respublikos Prezidentui, Seimo Pirmininkui, Social-Demokratų blokui, Valstiečių Liaudininkų blokui ir patalpinta Amerikos

lietuvių laikraščiuose.

Parašai:

Susirinkimo pirmininkas—
J. Marcinkevičius.

Susirinkimo raštininkas—
Juozas Kasputis.

Rezoliucijų komisija:
Kazys Braževičius.
Ant. A. Pakšys.

Pereitą pavasarį A. L. D. L. D. 94 kp. įgaliotinis J. Užusienis nusamdė Grand View giraitėj gražią vietą piknikams laikyti. Bet kad piknikai butų pasekmingesni, tapo pakviesta viso Kenoshos lietuvių draugijos bendrai laikyti piknikus. Prisidėjo 13 draugijų. Neprisidėjo tik T. M. D. 19 kp. ir sandariečių kuopa (jeigu tokia yra). Pirmą ir paskutinį pikniką turėjo visos draugijos bendrai. Pelno užteko apmokėti už vietą ir draugijom liko po kelis dolerius.

Matyt įgavę gero upo delto pasisekimo, 20 d. rugsėjo keturiolika draugijų bendrai parengė vakarienę ir su programu. Programe dalyvavo parapijos choras ir D. Ratelio stygų orchestra. Buvo ir prakalbėlių. Kalbėjo nuo kiekvienos sriovės. Nuo katalikų kalbėjo pats klebonas. Pirmininkavo p. Trakšelis. Tvarką vedė gerai.

Ig. Baubonis.

POTTSVILLE, PA.

Vietinės SLA. 73 kuopos narys, Antanas Pacenta, pabaigęs šį pavasarį Pottsvilės aukštesniąją mokyklą, šiomis dienomis išvyko į Philadelphia, Pa., kur stos kolegijon mokytis ant daktaro. Jaunuolis Pacenta yra geras SLA. narys ir ateityje, kuomet jis užbaigs mokslą, galima tikėtis iš jo daug kaip musų organizacijai, taip ir visuomenės darbuose iš jo gali buti žymus darbuotojas. Jis yra geras lietuvis ir kartu energingas, darbštus ir teisingas jaunuolis. Jis išvažiuodamas į kolegiją netik iš mokyklos gavo geriausius paliudymus, bet taipgi gavo puikias rekomendacijas nuo vietos daktarų, advokatų ir kunigų. Mat jis visų yra gerbiamas ir patikimas.

Linkėtina gerb. SLA. nariui — jaunuoliui Pacentai laimingai pabaigti mokslą ir pasiekti savo tikslo — jo siekiamos gydytojo profesijos.

B. Trembelis,
SLA. 73 kp. org.

DU BOIS, PA.

Šiomis dienomis apleido šią koloniją visiems vietos lietuviams gerai žinomas SLA. narys Kazys Bartkus, kuris išgyveno šiame mieste 26 metus ir išaugino 6 sunus ir 2 dukteri. Dabar persikėlė su visa šeima į Detroit, Mich. — į didesnį miestą, nes pastaruoju laiku šioj apylinkėj darbai visai sumažėję, ypač viršutiniai darbai. Kiek teko girdėti, tai Bartkų šeimos darbininkai jau dirba garsiosiose Fordo automobilių dirbtuvėse. Taipgi jau persikėlė iš 153 kuopos į 21 kuopą, Detroite ir tenai vėl dalyvaus SLA. veikime. Linkėtina gerb. SLA. nariui ir jo šeimai laimingo pasisekimo naujoje vietoje.

SLA. narys.

JUNGTINIŲ VALSTIJŲ GYVENTOJŲ UŽSIĖMIMŲ PERMAINOS.

Analizavimas permainų užsiėmimų Jungtinių Valstijų gyventojų per pusę šimtmečio, baigiant 1920 m., sulig National Industrial Conference Tarybos raportų, matome žymų padidėjimą fabrikų ir mechaniškų išdirbysčių ir kasyklų darbininkų ir sumažėjimą žemdirbystėje. Fabrikų ir mechaniškų industrijų darbininkai siekė 65,149 del kiekvieno miliono gyventojų, arba padidėjo daugiau kaip 85 nuošimčiais į penkiasdešimts metų. Tuo pačiu laiku skaitlius ukininkų ir sodintojų del miliono gyventojų sumažėjo nuo 77,320 iki 57,550, arba 25.6 nuošimčiais.

Skaitlius ukių darbininkų dar daugiaus sumažėjo, nes nuo 74,848 iki 37,544, arba beveik 50 nuošimčių. Sakoma, kad priežastis to yra įvedimas visokių naujų žemdirbystės mašinerijų ir kad 1920 m., skaičius imtas žiemoj, kuomet kiti cenzai imti pavasarį arba vasarą.

Industrialiam gyvenime svarbu pastebėti, jog 1920 m. buvo daugiaus plieno ir geležies darbininkų, mašinistų, inžinierių ir panašių. Del visokių naujų išradimų daug mažiaus žmonių dirba prie spausdinimo. Ir įvedimas visokios mašinerijos užimti rankinius darbus, sumažino kurpių, dailydžių ir kitų skaičių. Kiton pusėn įvedimas mašinerijų yra priežastimi dabartinio plieno, geležies ir mechaniškų išdirbysčių stovio.

Šiandien su keliavimo permainoms daug žmonių randa darbo ant traukinių. 1870 metais tokių darbininkų buvo 3,995, o 1920 metais jau buvo 12,818, arba padidėjo 220 nuošimčių.

Su liudnumu pastebiama pranykimas arklio. 1870 m. kalvių buvo 3,677 del kiekvieno miliono gyventojų, bet 1920 m. sumažėjo iki 1,847, arba pusiau.

1870 m. buvo 25,337 naminių tarnų, bet 1920 m. 16,285. Plaukų sutaisytojų, barzdaskučių ir rankų prižiurėtojų skaičius išaugo nuo 621 iki 2,045. 1870 m. ofisų darbininkų buvo 1,826, o 1920 metais jau buvo 26,691. 1870 m. švinorių, gazo ir garo taisytojų buvo 289, o 1920 m. 1,958. Šitos visos skaitlinės taikomos del miliono gyventojų.

Gydytojų skaičius per penkiasdešimts metų sumažėjo nuo 1,618 iki 1,373 del kiekvieno miliono gyventojų.

F. L. I. S.

GERIAUSI RANKŲ DARBO ITALIŠKI ARMONIKAI.

Mes išdirbame ir importuojame visokių rušių geriausius rankų darbo Itališkus Armonikus, kurie yra geriausi pasaulyje. Garantuojami dešimčiai metų. Musų kainos yra žemesnės už kitų išdirbėjų kainas. Dykai suteikiamos pamokos groti armoniku. Mes garantuojame, kad jųs galėsite groti musų dideliais Armonikais iš gaidų pasipraktikavę apie 4 mėnesius. Rašykite angliškai del pilnų informacijų. Pareikalavus pasiunčiame iliustruotą katalogą.

RUATTA SERENELLI CO.,
817 Blue Island Ave., Dept. 66,
CHICAGO, ILL.

SKAUSMAS KUR? PAMINKIT.

YRA GERAS DEL:

1. Ramatiško gėlimo.
2. Nerviško galvos skausmo.
3. Neuralgijos skausmo.
4. Mešlungiško traukimo.
5. Kietsprando.
6. Skausmo šonų, krutinės ir pečių.
7. Apsideginimo ir žaizdų.
8. Apsisaugojimo nuo uodų.
9. Skaudančių muskulų.
10. Apsisaugojimui nuo užnuodijimo, nuo silpnų atsitikimų, įdreskimo ir t. t.

Prekė 35c., 65c. ir $1.25.
Del patarimo arba knygutės rašykite į:
ALBERT G.

KŪDIKIŲ GEROVĖS SKYRIUS

DEL APRŪPINIMO MOTINŲ IR JŲ KŪDIKIŲ SVEIKATOS.

Šiame skyriuje mes laikas nuo laiko gvildensime reikalus įdomius būsiančioms motinoms ir motinoms jaunų kūdikių.

Kūdikių aprūpinimas ir penėjimas yra dalykas gyvos svarbos šeimynai ir tautai ir mes jaučiame, kad tai yra dalykas, kurį mes turime reguliariškais laikotarpiais atvirai ir laisvai pergvildenti.

STRAIPSNIS 145.

ĮVADA.

Mes rekomenduojame sekančius „nedaryk", manydami, kad vidutinė motina nėra tiek gerai informuojama apie save ir savo kudikio gerovę, kiek turėtų buti. Dideli žingsniai padaryta tų žinių praplatinimui per valdžios įstaigas ir kitur, bet Borden's Kompanija, suprasdama, kad tukstančiai kudikių penimi su Eagle Brand Pienu, paduoda šituos nedaryk, užpildymui spragos.

Mes tyčiomis apleidžiame patarimus apie gydymą, žinodami, kad tokius patarimus geriausia gali suteikti gydytojas, kada reikia.

Nepenėk kudikio perdažnai ar perdaug.

Neguldyk kudikio vakare nepapenėjus.

Neguldyk kudikio vakare jei nebus gerai vidurių liuosavęs per dieną.

Neduok kudikiui čiulpti tuščią bonkutę, ar kit-ką nusiraminimui.

Neduok kudikiui vaistų ar gyduolių be daktaro patarimo.

Neduok kudikiui arbatos, kavos ar alkoholinių gėrimų.

Neduok kudikiui šokolado, saldainių ir tt.

Neduok kudikiui kieto maisto pirm metų ir tada tik po truputį ir lengvai suvirškomose formose.

Neskupėk su vandeniu atsigėrimui; vanduo pagelbsti vidurių judėjimui.

Nepusk ant kudikio valgio del ataušimo.

Nepadaryk maisto daugiau, negu reikalinga vienam sykiui. Geriausios pasekmės gaunamos kada pieno mišiniui tik-ką šviežiai pagaminti.

Nevartok jokių kitokių gumų prie bonkutės išskyrus čiulpiką.

Nepalik kudikio vieno su bonkute.

Nepasitikėk kam kitam išvalyti indus ir bonkutes; prižiurėk šituos svarbius dalykus pati.

Nepamiršk sykį į savaitę kudikį pasverti.

Neleisk kudikiui čiulpti bonkutę ilgiau kai dvidešimts minutų.

Neleisk kudikiui užmigti su čiulpiku burnutėje. Nežaisk su kudikiu po valgiui. Lai jis ilsisi ramiai nejudomas.

Neleisk vaikams žaisti su maistu; nebandyk jų domę nukreipti ar žaisti su jais valgant.

Neduok vaikams valgyti tarp valgių.

Nepavelyk vaikams greitai maistą ryti. Lai ima užtektinai laiko sukramtymui.

Neapleisk vaiko dantų. Tai svarbi priedermė kurios nereikia užmesti.

Neragink vaikų valgyti. Jei jie kasdien atsisako valgyti prie stalo, pasirodavyk su gydytoju.

Skaityk atydžiai šituos straipsnius kas savaitę ir pasidėk ateičiai.

Borden's Eagle Pienas nėra naujas maistas kūdikiams. Motinos jį vartoja per virš šešiosdešimts septynius metus.

Motinos kurios pačios išaugo Borden's Eagle Pienu šiandien peni jį savo vaikučiams.

Jei prisiųsite šitą apgarsinimą į The Borden Company, Borden Building, New York, tai bus Jums jūsų kalboje paaiškinta kaip penėti jūsų kūdikį su Eagle Pienu.

Dept. 12

ĮŽYMI NAUJIENA MUZIKOJE!

Kas negirdėjo ne laiku mirusio Čiurlionies? Jis buvo netik gabus dailininkas, bet ir kompozitorius. Lietuvos Švietimo Ministerija išleido jo muzikos kurinius ir „Vienybės" Knygynas gavo jų išplatinimui Amerikoje:

DEL PIANO

No. 167. Septyni Preliudai ir Fuga. (Su Čiurlionies paveikslu ir reprodukcijomis jo piešinių). Kaina $1.60
No. 168. Du kanonai, 9 preliudai ir Nokturna. Kaina $1.20
No. 169. Muzikališki Bruožai. Kaina ..... .80
No. 170. Liaudies Dainelės. (Reprodukcijos jo piešinių. Yra pora dainelių ir su žodžiais). Kaina $1.20

KORAMS

171. Liaudies Dainos. (Apie 15 liaudies dainų sudėstytų mišriems korams, su paveikslais). Kaina $1.00
172. Sanctus ir Neliuskime. (Bažnytiniams korams) ..... .80

VARGONAMS

173. 14 trumpų preliudų vargonams ..... 60c.

Spaudą prižiurėjo Stasys Šimkus. Knygos labai gražiai išleistos ir malonios turėti.

VIENYBĖ,
193 Grand Street, BROOKLYN, N. Y.

Telegrafinės Pinigų Perlaidos 50 Centu

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntino systemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS.

Sulig greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų	$11.25	400 litų	$42.50	700 litų	$73.25
200 litų	21.50	500 litų	52.75	800 litų	83.50
300 litų	32.00	600 litų	63.00	900 litų	93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo:

Naujienos,
1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

DABAR UŽSIRAŠYK

'AMERIKOS LIETUVĮ'

AMERIKOS LIETUVIS, savaitinis laikraštis ramių pasiskaitymų, naudingų moksliškų straipsnių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekančio gruodžio mėnesio bėgyje, gaus gražių dovanų knygomis ir gražų sieninį kalendorių. Užsirašykit dabar, o turėsite naudingą laikraštį.

Reikalaujam agentų užrašinėt AMTRIKOS LIETUVĮ, pardavinėt knygas ir gražias laiškam popieras.

Laiškus ir pinigus siųsdami adresuokite taip:

"AMERIKOS LIETUVIS"
14 Vernon Street, WORCESTER, MASS.

"VILNIS"

LIETUVIŲ DARBININKŲ DU-SYK SAVAITINIS LAIKRAŠTIS, 8 PUSLAPIŲ.

Išeina Utarninkais ir Pėtnyčiomis.

VILNIS turi savo korespondentus LIETUVOJ IR RUSIJOJ, suteikia teisingas žinias iš Amerikos ir viso pasaulio nuotikių.

Vieną numerį pažiurėjimui siunčiame veltui.

VILNIES prenumeratos kaina Amerikoj: metams $3.00; pusei metų $1.75; Chicagoj ir užrubežyj, metams $3.50; pusei metų $2.00.

„VILNIS",
2116 So. Halsted Street, Chicago, Illinois.

SUSIVIENIJINO LIETUVIŲ AMERIKOJE

KNYGYNE

Galima Gauti Sekančios KNYGOS:

Amerika—Informacijos apie Ameriką ir tt. 100
Apdrauda ir Pašalpa — pusl. 32 ..... 10c.
Daktaras iš Prievartos (Komedija) ..... 20c.
Darbininkų Padėjimas Amerikoje 35 pusl. 10c.
Iš Lietuvos Istorijos — pusl. 68 ..... 20c.
Kas iš Kur Pareina? ..... 20c.
Kaip Gyvena: Latviai, Suomiai, Anglai .. 20c.
Kelionė į Šidlavą — pusl. 48 ..... 15c.
Konradas Velenrodas — pusl. 24 ..... 15c.
Kražių Skerdynės ir Jos pasekmės ..... 15c.
Lietuvių Tautos Klausimas Europos Karės Metu pusl. 102 ..... 35c.
Lietuviška Chrestomatija — pusl. 180 .. 40c.
Liudvikas Pasteris — pusl. 48 ..... 15c.
Nuo Degtinės — pusl. 19 ..... 10c.
Petras Žemaitis — pusl. 69 ..... 20c.
Perspėjimas apie Šventą Tikėjimą—pusl. 63 10c.
Susiprato — pusl. 64 ..... 20c.
Ruožai iš SLA. Istorijos — pusl. 35 ..... 10c.
SLA. Istorija (1896-1915) $1.50; audimo apdarais 2.00

Viršminėtas knygeles SLA. nariai gauna už pusę kainos.

SEKANČIOS KNYGOS PARSIDUODA UŽ PILNĄ KAINĄ:

Pasaulio Istorija (Parašė G. H. Wells) 292 pusl. 2.25
Angliškas-Lietuviškas Žodynas, 834 pusl. 6.50
Geografija arba Žemės Aprašymas, 467 pusl. 3.00
Rankvedis Anglų Kalbos, 310 pusl. 2.50
Žinynas (iš įvairių mokslo šakų) 392 pusl. 2.25
Tukstantis ir Viena Naktis — 298 pusl. 1.25
Lietuvių Kalbos Gramatika (mokslo pradžiai) 125 pusl. ..... .75
Aritmetikos Uždavinynas (Vadovėlis aritmetikos pradžiai) 103 pusl. ..... .50
Lietuvos Žemlapis 1.00
Vilnius — (Istorijos Apžvalga su daugybe paveikslų) 4.00
Lietuvių Tautos Istorija — 1923 m. leidinys — 260 pusl. 1.00
Graži Mageliona — Melodrama 4-rių aktų 50c.
Kunigas Macochas—4-rių aktų tragedija .. 35c.
Laimės Ieškotojai — 4-rių Veiksmų Drama 40c.
Alenukė — Perstatymas Dviejuose Aktuose — 36 pusl. ..... 25c.
Aisopo Pasakos — pusl. 364 ..... $1.25
Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje—pusl. 258 1.00
Žodynas lietuviškai-angliškos ir angliškai lietuviškos kalbų. Sutaisė A. Lalis. Pusl. 1,274. Kaina $10.00
Žmogaus Pareigos — pusl. 245 ..... 1.00

Taipgi pas mus gaunama M. Petrausko sekančios kompozicijos del solo, duetų, kvartetų, chorų, etc.

Eglė (Žalčių Karalienė) $10.00
Žalčio ir Gulbė Dievaičio duetas ..... 75c.
Liet. Dainos $1.50
Birutės arija ..... 80c.
Pasaka (Dramatiška daina) ..... 80c.
Kanklės 1920 m. $2.00
Aras, kvartetas ..... 40c.

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street
NEW YORK, N. Y.

Kas tai yra——

„ŽMONIJOS ISTORIJA"

Tai yra puikiausia paveiksluota, 500 suvirš puslapių knyga pradedanti apsakyti žmonijos gyvenimą ant žemės su pradžia jos vystymosi iš žemesnių gyvunų, apsako plačiai tą šiose dienose svarbų klausimą, Evoliuciją.

Leidžia „Dirva" — kas iš kalno užsiprenumeruos gaus už $2.00 (ir 25c. už persiuntimą.)

Didžiausias veikalas už tokius pinigus!

——Prenumeratorių vardai tilps toje knygoje.——

(Reikalaukit cirkulioro dykai, paaiškinančio apie knygą)

„GALIUNAS"

Drama iš Lietuvių pasakiškų kovų su žmogėdžiais senovės laikuose. Irgi leidžiama prenumeratos keliu, kaina dabar tik 25c. Po išspausdinimo bus 50c. ar 75c.

„DIRVOS" KNYGYNAS,
3352 Superior Avenue, CLEVELAND, O.

IŠ KAUNO PONŲ POLITIKOS.

(Tąsa nuo 1 pusl.)

ku atsispirti prieš klerikalų atstovus, kurių yra dusyk daugiau. Prieš kapitalą tegalima tik su kapitalo pagalba pasekmingą kovą vesti.

Apart to, musų veikimas begalo suvaržytas. Kuomet kademai daro mitingus ir susirinkimus su leidimais ir be leidimų — mums neleidžiama. Kuomet viskas tvarkoj ir neduoti leidimo negalima, tai tokį leidimą parašo prieš pat mitingą ir išsiunčia paštu. Žinoma, leidimas ateina savaite vėliaus, negu mitingas turējo įvykti, o kartais dar vėliaus. Visame gyvenime, visuose valdžios žygiuose protekcionizmas didžiausis. Vieton gerų, prityrusių žmonių sodinami savi — paprasti vaikinukai ateitininkai.

Ekonominē krašto padētis nekokia. Praeitų metų nederlius skaudžiai šiemet atsiliepia. Šiais metais gerai užderējo viskas, tik neviskas suimta. Rugius ir šieną suvežē pasekmingai, gi visarojaus didesnē dalis baigia puti. Nuolatiniai lietųs neleido pasekmingai suimti nuo lauko. Bulvēs taipgi pradējo puti. Rugius sēti irgi negalima delei nuolatinio lietaus. Todel visų žemdirbių upas labai nupuolęs... Akyvaizdoje šitokios ekonominēs padēties valdžia turētų susirupinti ir teikti žemdirbiams visos galimos pagalbos. Bet musų valdžiai tokie „menkniekiai" kuomažiausiai rupi. Ji užimta kitais „svarbesniais" reikalais — ji turi tarnauti valdančiosios partijos laimējimams.

KAUNO DIPLOMATAS.

VIETINĒS ŽINIOS

JAUNUOLIŲ MOKYKLA PRASIDĖJO.

Brooklyno SLA. 83-čios kuopos Jaunuolių Mokykla jau prasidējo ir įvyko dvejos pamokos. Šiemet mokykla suskirstyta į keturias klases ir pamokos įvyksta antradienių vakarais—dainavimo ir meno, o šeštadienių popiečiais skaitymo ir rašymo pamokos. Tuo tarpu mokykla nusisamdē vietą Sokolų svetainēje, 90 Grand St., Brooklyne. Dainuoti mokina p. K. Kriaučiunas, o kalbos ir rašybos mokina Pr. Bajoras, p-lē Plaušinaitē ir S. E. Vitaitis.

Iš pat pradžių vaikų užsiregistravo viršaus 50, tačiau dar galima ir dabar įstoti mokyklon. Todel kurie Brooklyno lietuviai, kurie nori savo vaikučius leisti šion Jaunuolių Mokyklon, prašomi užregistruoti sekamo šeštadienio popietį, pamokų vietoje. Vēliaus mokiniai nebus priimami, nes yra nusistatyta iš pat pradžių mokyklą tinkamai sutvarkyti, kad butų galima vesti pasekmingas darbas. Šeštadienių popiečiais pamokos prasideda 2 val., todel kviečiami tēvai pasinaudoti proga ir leisti savo vaikučius pasimokyti lietuvių kalbos, skaitymo, rašymo ir dainų.

Mokyklos draugas.

PRASIDĖJO KUN. PETKAUS BYLA PRIEŠ „LAISVĘ".

Spalių 15 d. prasidējo kun. Petkaus byla prieš „Laisvę", kuri yra kaltinama už patalpinimą keturių straipsnių ir karikaturos prieš kun. Petkų. Byloje liudininkų yra apie 30. Kun. Petkaus advokatu yra lietuvis advokatas Vencus, o „Laisvę" gina advokatai Roe ir Lewis.

Atidarymo kalboje, adv. Vencius pasakē į džiurę smarkią kalbą, kurioje nurodē, kad „Laisvē" penkiais atvējais įskaudinusi kun. Petkaus reputaciją ir pobudį, pasiremdama žodžiais gaspadinēs Onos, kurią adv. p. Vencius apibudino ieškotoją). Po Venciaus kalbos negarsiai prabilo keletą žodžių „L." advokatas, p. Roe.

Pirmiausiai klausinēta kun. Petkaus pusē ir visų pirmiausiai pašauktas kedēn pats kun. Petkus, kuris klausinējamas abiejų pusių advokatų pasisakęs, kad gaudavęs iš parapijos po $6,000 į metus pajamų, kurių netekęs po „L." užpuolimų. Taipgi jis pripažino, kad parapijoje vaidai tarpe jo ir parapijonų jau buvo pasireiškę pirm to, negu „Laisvē" pradējo prieš jį rašyti. Šita byla nagrinējama Queens County Teismabuty, Long Island City.

Reporteris.

SUGRĮŽO IŠ LIETUVOS

Spalių 19 d., laivu „Leviathan", sugrįžo iš Lietuvos S. L. A. narys ir Chicagos lietuvių žymus darbuotojas p. P. A. Gasiunas, kuris praleido Lietuvoje apie 4 mēnesius. Tuojaus, išlipęs iš laivo, p. Gasiunas atsilankē „Tēvynēs" redakcijon ir nors trumpai papasakojo savo įspudžius iš Lietuvos.

Anot p. Gasiuno, Lietuvoje yra visko. Miestuose ponijos ir valdininkijos gyvenimas yra jau netaip blogas, nes nestinga įvairių pasilinksminimų ir visur valdininkų ir inteligentų kliubai gerai laikosi. Tuo tarpu kaimiečių — žemdirbių gyvenimas sunkus, skurdo ir vargo — iki kaklui. Labiausiai ukininkus slegia, tai prieinamomis sąlygomis kreditų stoka. Vienok nežiurint visų sunkenybių, Lietuvos Koperatyvų Sąjunga labai svarbų ir naudingą Lietuvai ir jos žmonēms, ypač ukininkams, darbą dirba ir nors dalinai palengvina sunkią ukininkų padētį. Esą stačiai neįmanoma, kaip reikētų Lietuvoje gyventi, jei nebutų šitų išganingų koperatyvų. Politinis Lietuvos žmonių gyvenimas yra begalo troškus... Jis stačiai nepakenčiamas Amerikos gyvenimo laisvių paragavusiam žmogui.

JAU „LAPKUS" VĒL ČIA.

Aš manau, kad brooklyniečiai jau išsiilgo „Lapkaus", nes ilgai jo čia nebuvo. Turbut kur kitur buvo nuējęs duoti pavyzdžius vyrams, kurie nemoka savo pačių suvaldyti. Bet „Lapkus" ir vēl atkiutino Brooklynan ir turēsime progos pamatyti jį 10 d. lapkričio vakare, Y. W. C. A. Memorial Hall, 376 Schermerhorn St., Brooklyn, N. Y. Jau žinomi brooklyniečiams artistai, nes jau loš 3-čiu sykiu, ruošiasi „Lapkų" parodyti. Dalyvauja šie žinomi artistai: J. Valentis, K. B. Kriaučiunas, U. Bacevičienē, p-lē M. Teiberiutē, K. Širvydienē.

Taigi jie pasižadējo L. M. G. Draugijai sulošti „Lapkų" 10 d. lapkričio. Jie mums patarnaus, kad gautume pelno Lietuvos našlaičiams, nes nebetoli Kalēdos ir visi laukiam jų su džiaugsmu, taipgi laukia ir našlaičiai, kad kas jiems suteiktų pagalbą. Pirma, laukia Kauno L. M. G. prieglaudos vaikeliai, antra — Vilniaus našlaičiai, trečia, tai Ulytēlēs Patiekos Draugijos globoje vaikai laukia rubelių, kad pridengtų nuogus jų kunelius nuo aštraus vējo, o Kauno ir Vilniaus, tai laukia piniginēs paramos. Taigi šitas tris prieglaudas šelpia L. M. G. D. per geraširdžius lietuvius, kurie mus remia.

Esam tikros, kad ir dabar geros valios lietuviai paremus rengemą vakarėlį 10 d. lapkričio, kuriame bus suloštas „Lapkus". Tik tēmykit, nes ateidami padarysite netik sau naudą, kad linksmai praleisti vakarą, bet padarysite ir našlaičiams nemažą linksmybę, kuomet suteiksite Kalēdų dovanēlę. Jie nenori kokių brangumynų, jie tik nori duonos kasnelio ir rubelių, tai jų didžiausia laimē, kai jie bus pavalgę ir visi „Lapkaus" žiurēti — niekur kitur.

Visus prašom —

LMGD. Rengimo Komisija.

MUSŲ KONCERTŲ PUBLIKA.

Pereitam „Tēvynēs" num. p. Reporteris aprašē buvusiojo artisto Babravičiaus koncerto vieną pusę — artisto išpildytąją pusę. Kadangi koncertai ir visi spektakliai turi ir kitą pusę — publikos pusę, tai aš čionai noriu padaryti porą pastabų apie pastarosios pareigas—jos užsilaikymą.

Ant kiek artistas atliko savo pusę gerai ir pavyzdingai, kas darē lietuvius jau pilnai kulturinga tauta, kuomet galime pasirodyti su tokiais artistais, kaip p. Babravičius, tiek publika — tula jos dalis pasirodē stačiai tokia, kad tarsi niekuomet nēra buvę kulturingų žmonių susirinkime. Čionai paminēsiu porą pavizdžių.

Artistas dainuoja tylias, malonias melodijas, tik staiga užpakaly tulas vyras pilnu baritono balsu aha, aha, aha! ir skamba sausas, garsus kosējimas apie 5 minutas. Kiek vēliaus, vēl dainuojant artistui tyliasias vietas, kitas vyras, sēdintis priešakyje, užsideda ant nosies skepetaitę ir užtriubina tokiu skardžiu ilgu plerpimu, kad net biauriu ir klausyti. Arba vēl išeina scenos patarnautojas pataisyti pianą pianistui skirtiems numeriams išpildyti ir štai publikoj pasipila aplodismentai ir garsus juokas. Ir kiek kartų scenos patarnautojas pasirodē, tiek kartų tas pats publikos pasielgimas pasikartojo. Vadinasi, musų žmonēs pasirodo ant kiek jie supranta ką reiškia aplodismentai ir kaip reikia užsilaikyti kulturinguose koncertuose.

Liudna, pikta ir gaila tokius pasielgimus musų brolių lietuvių matant. Užtad ir nenuostabu, kad šalimais šių žodžių rašytojo sēdēję pora svetimtaučių tik pečiais traukē ir stebējosi: „Tai publika, tai publika!.. Turbut ji niekuomet švaresniam susirinkime nebuvus?" Vadinasi, ant kiek lietuvius kulturinga tauta perstatē musų žymusis artistas, ant tiek mes patys save pažeminom, savo nekulturingu užsilaikymu. Atminkime, kad ir publika privalo mokēti savo rolę vaidinti — tinkamai užsilaikyti ir tik tuomet bus harmoningi musų koncertai ir mus parodys kulturingo pasaulio akyse subrendusia kulturos srityje tauta.

Koncertų lankytojas.

SUČIUPO KRIMINALISTŲ SINDIKATĄ.

New Yorko policija spalių 17 d. sučiupo tikrą kriminalistų sindikatą „Cowboy" Tessler grupę, kuri Bronkse turējo biurą ir net mokyklą plēšikų lavinimui. Ši grupē buvo organizuota tikro biznio pamatais ir turējo tam tikrą fondą užstatymui kaucijų už suareštuotus jos narius. Suareštuota 11 vyrų ir viena mergina, kurie kaltinami 125 apiplēšimuose ir vienoje žmogžudystēje. Juos išdavē vienas jų pačių supykusių draugų ir jau net 27 apyplēštų aukų juos pažino. Surasta taipgi, kad šitie plēšikai ant revolverių naudojo bebalsio šaudymo prietaisus.

JAU PASIREIŠKĒ ANGLIŲ STOKA.

Beraminant New Yorko gyventojus, kad yra užtektinai anglių ir dabartinis angliakasių streikas esąs nebaisus, štai skelbiama, kad kietosios anglies netik New Yorko mieste, bet ir visoje New Yorko valstijoje yra didžiausia stoka. Ir nežiurint Anglies Komisijos nustatytos kainos po 16 dol. už toną, kaipo „fair price", jau dabar pardavējai lupa po 20 dol. už toną po 30 dol. Tikrinama, kad Sveikatos Komisionieriaus, Dr. Monaghan, iniciatyva bus suspenduotas New Yorko miesto įstatymas, kuriuo draudžiama kurenti minkštosios anglys delei išvengimo dumų mieste. Mat pritrukus kietosios anglies, jau bus leidžiama naudoti ir minkštosios anglys, nepaisant nei dumų, kurių taip nepakenčia New Yorko miestas.

Iš Lietuvos Laikraščiu

LIETUVOS AEROPLANAS VILNIUJE.

Rugsējo 21 d. Vilniuje ties Šeptickio kareivinēmis nusileido lietuvių aeroplanas. Lakunai pasikēlę aukštyn 6,500 metrų ir nusileisdami nepajuto, kad vieton Kauno leidžiasi Vilniun. Lakunai nusileido laimingai. Dabar juos tirinēja Vilniaus kariuomenēs vadovybēje. Visi 4 lakunai sveiki. Yra du lietuvių karininku.

RUSIJOS NEITRALUMAS.

Varšavos žinios skelbia, kad SSSR užsienių reikalų komisaras Čičerinas, kalbēdamas su Lenkų spaudos atstovais, užklaustas del santykių tarp SSSR ir Lietuvos, turint galvoj Lenkijos ir Lietuvos santykius, Čičerinas atsakē, kad klausimai, kurie egzistuoja tarp Lenkijos ir Lietuvos, turį buti sureguliuoti be trečios valstybēs įsikišimo.

ŠVEDAI PATEISINA GALVANAUSKO PROTESTĄ.

Švedų laikraščiai, kartodami „Daily Telegraph" korespondento Genevoj palankų Lietuvai aprašymą Tautų Sąjungos tarybos posēdžio, kuriam svarstyta proceduros pritaikymas Klaipēdos konvencijos 17 str. keliamiems klausimams, pateisina Lietuvos atstovo Galvanausko protestą. „Svenska Dagbladet" kritikuoja tarybą, pareikšdamas, kad ji, nežiurint protesto, priēmusi sprendimą vien motyvu palaikyti savo prestižą, ko ji Lenkijos atžvilgiu niekuomet nēra dariusi.

Kuopu Susirinkimai

Wilkes Barre, Pa. SLA. 35 kuopos mēnesinis susirinkimas įvyks lapkričio 1 d., B. Pateliuno svetainēj, 53 Bank St., 2 val. po pietų. Malonēkite visi nariai atsilankyti susirinkiman, nes yra svarbių reikalų apsvarstymui. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 35 kuopos.

C. S. Kasparas — sekr.

New Kensington, Pa. SLA. 192 kuopos mēnesinis susirinkimas įvyks Nedēlioje, lapkričio 1 d., 7 val. vakare, A. P. L. A. 9 kuopos svetainēje, 1126 3-rd Ave. Visi nariai malonēkite pributi paskirtu laiku ir užsimokēti mokestis. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 192 kuopos.

A. Bačēnas — sekr.

Nanticoke, Pa. SLA. 12 kp. susirinkimas įvyks 25 d. spalių, 1 val. po pietų, Juliaus Danilavičiaus svetainēj, kampas Mapel ir Ridge gatvių. Malonēkite visi draugai skaitlingai atsilankyti ir užsimokēti mēnesinius mokestis. Atsiveskite ir naujų draugų prirašyti prie SLA. 12 kuopos.

Kaz. Kvedaravičius — sekr.

Woodlawn, Pa. SLA. 247 kp. mēnesinis susirinkimas įvyks Beniulio name. Visi nariai malonei kviečiami atsilankyti, nes yra svarbių reikalų apsvarstymui. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 247 kuopos.

J. Plečkaitis — sekr.

Detroit, Mich. SLA. 21 kp. mēnesinis susirinkimas įvyks 1 dieną lapkričio, 2 val. po pietų, Lietuvių svetainēj, prie Dix Ave. ir 25-tos gatvēs. Šiame susirinkime bus balsavimai arba nominacijos kandidatų į Pildomąją Tarybą, todel visi nariai malonēkit atsilankyti į šį susirinkimą ir dalyvauti balsavime, nes tai yra gana svarbus dalykas.

J. Overaitis — sekr.

Waterbury, Conn. SLA. 11 kuopos mēnesiniai susirinkimai bus laikomi kiekvieno mēnesio antradieny, 7:30 val. vakare, 775 Bank St. Taigi visų narių žiniai pranešama, kad susirinkimai tapo pakeisti iš ketvirtadienio į antradienį kiekvieno mēnesio. Sekantis susirinkimas įvyks 3 d. lapkričio. Visi nariai ir narēs kviečiami pributi susirinkiman. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie S. L. A. 11 kuopos.

P. Steponavičius — sekr.

Worcester, Mass. SLA. 57 kp. mēnesinis susirinkimas įvyks 1 d. lapkričio, 2 val. po pietų, Lietuvių svetainēj, 29 Endicott St. Visos draugēs ir draugai malonēkite susirinkti skaitlingai, nes turime daug svarbių reikalų apsvarstymui. Taipgi bus nominuojami kandidatai į Pildomąja Tarybą. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 57 kuopos.

V. Navikas — sekr.

Nuo Skausmų

krutinėje ir strėnose, nuo strėndieglio, užsigavimo, itempimo, štyvumo vartok

Severa's Gothardol.

Tai naminis linimentas greitai palengvina plėšiančius nepakenčiamus reumatizmo ir neuralgijos skausmus.

Kaina 30 ir 60 centai.

Pirmiausiai kreipkis į aptieką.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

LIETUVON

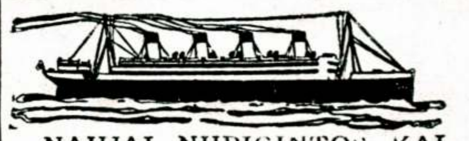

NAUJAI NUPIGINTOS KAINOS Į ABI PUSI.

Trečioje kliasoje sulig laivo į Kauną ir atgal nuo $203 iki $215. Į Klaipėdą $181.00 iki $186.00. GERA NAUJIENA. Naujas Suv. Valst. įstatymas pavelija atlankyti Tėvynę ir buti metus, paskui be kliučių grįžti Amerikon nežiurint kvotos.

Musų dideli laivai milžinai kaip MAJESTIC, didžiausias pasauly, OLYMPIC, HOMERIC, LAPLAND, PITTSBURGH, ARABIC, etc. siulo greitą kelionę į Cherbourg, Southampton, Antwerp. Daug laivų išplaukia kas savaitē.

Visi musų 3-čios kliasos kelei viai gauna atskirus kambarius dviems, keturiems ar šešiems žmonēms. Patogumai, puikus maistas ir mandagumas.

Kreipkitēs prie musų vietinių agentų arba

WHITE STAR LINE
RED STAR LINE
No. 1 Broadway, NEW YORK.

GALVA DAUGIAUS NEBESKAUDA.

Skaudēdavo kasdien.

Skaitykit ką mums rašo G. G. Mann iš Wooster, O. „Aš pradējau jaustis daug geriau, nuo tada, kaip pradējau imti Nuga-Tone. Aš nebesirgau galvos skaudējimu per šešias savaites. Kolei aš neēmiau Nuga-Tone, sirgdavau galvos skaudējimu kasdien. Daktarai sakydavo, jog priežastis mano galvos skaudējimo, buvo blogas stovis mano nervų."

Musų skaitytojai nusistebēs, kaip greitai Nuga-Tone veikia šitokiuose atvējuse. Jis padidina stiprumą ir pajēgą, greitai pataiso nervus, kraują ir kuną; suteikia pailsinantį miegą, stimuliuoja kepenis ir veikiai reguliuoja vidurius. Nuga-Tone yra garantuotas jog patenkins Jumis, arba gražinama pinigai. Pastebēk garantiją ant pakiuko. Nuga-Tone yra rekomenduojamas, garantuojamas ir pardavinējamas per visas aptiekas; arba prisiųsk $1.00 ir gausit tiesiog

Neleiskite Pleiskanoms Sugadinti Jusų Gražumą

Atsargiai prižiurimi nagai, sveika veido išžiura ar naujausios mados aprēdalai nebus patēmyti, jeigu plaukai bus pilni pleiskanų. Neleiskite, kad tie įkyrus balti parazitai gadintų jusų gražumą. Naudokite

Ruffles

kas vakaras per dešimt dienų ir pleiskanos tuojaus išnyks. Po to retkarčiais naudojant apsisaugosite nuo jų. Ruffles parduoda jusų vaistininkas po 65c bonką arba 75c tiesiog iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

Tel. Empire 7365
Dr. F. MATULAITIS.
322 Holbrook Ave..
DETROIT, MICH
Valandos:
12—2 p. m. ir 6—8 p. m
Ultravioletinē šviesa. Diathermia.

NGL
NORTH GERMAN LLOYD
LAIVAKORTES Į ABI PUSI
NUPIGINTOS
Į Lietuvą Per Bremen'ą
Trečia kliasa tiktai kajutos.
Nepiliečiai grįžtanti bēgy 12 mēnesių prieplaukoje neturēs jokių kēblumų.
32 Broadway, New York, arba bile vietos agento

NAUJAS IŠRADIMAS
DEKSNIO GALINGA MOSTIS
Gydo, Reumatizma, Ranku, Koju, Nugaros skaudejima, Šalti, Ranku, Koju, tirpima. Dusuli, Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas).
Tukstančiai žmoniu yra išsigyde o milijonai dar nežino apie tai.
Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria sulig naudos gydymo.
Kaina 75 centai, $1.50 ir $3.00, ir 10 centu extra už persiuntima.
Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.
Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

VIENAS IŠ SAUGIAUSIŲ BANKŲ.

Vienas iš saugiausių ir geriausių Bankų Pittsburgh, Pa., tai yra ALL NATIONS DEPOSIT BANK. Priima pinigus ant pačēdumo ir moka 4 nuošimtį. Siunčia pinigus į visas dalis svieto greitai ir saugiai. Minēto Banko užrubežinis skyrius po vardu P. V. Obiecunas and Co. Parduoda laivakortes ant visokių linijų į Lietuvą ir iš Lietuvos ant greičiausių laivų. Parupinam pasus keliaujantiems į Lietuvą ir padirbam reikalingus dokumentus del partraukimo giminių iš Lietuvos. Padirbam įgalionjimus arba daviernastis.

Reikalui atsitikus kreipkitēs prie vedējo lietuviško skyriaus ADOMO VARAŠIAUS.

ALL NATIONS DEPOSIT BANK,
12 th and Carson Street, Pittsburgh, Pa.

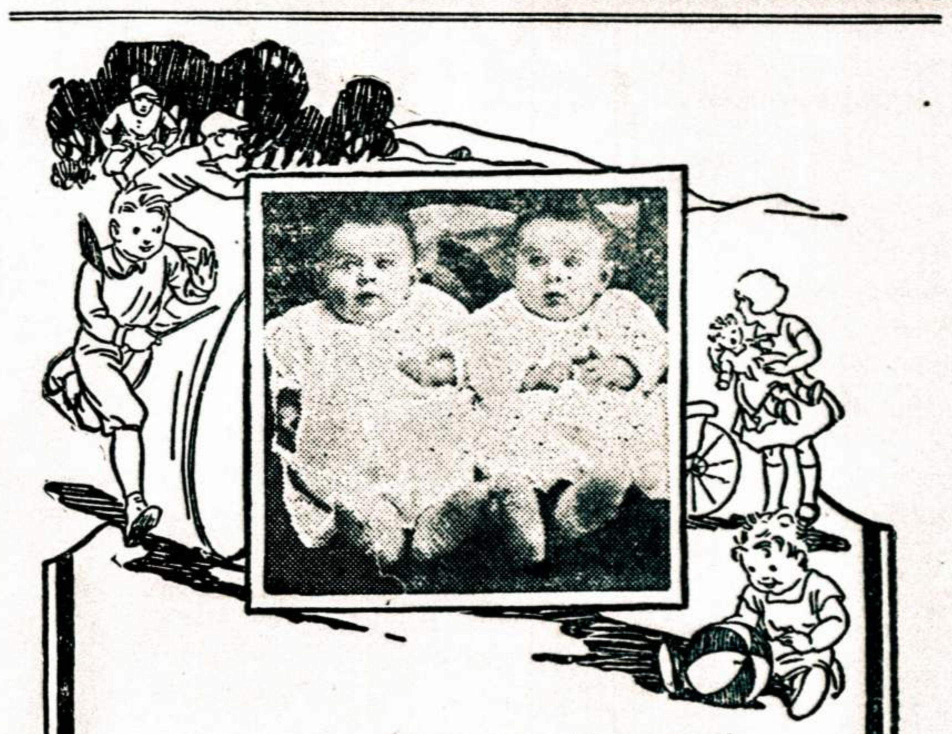

Štai Linksmi Bambino Dvynukai

Negalējo ramiai ilsētis per 10 mēnesių. Dabar miega ramiai ir auga riebyn. Perskaitykit žemiau pacituotą laišką ir nuspręskit nupirkti bonką Bambino savo kudikiui be jokio atidēliojimo. Šitas puikus kudikių vidurių valytojas privalo užimti žymiausią vietą kiekvienoje naminių vaistų šēputēje.

"Gerbiamieji:—

Šiuo laišku noriu jums ištarti širdingiausį ačiu už gerus vaistus, kuriuos man prisiuntēt. Per 10 mēnesių aš negalējau ramiai primigti nei vieną naktį ir kaip greitai aplaikiau vaistus, kurious man prisiuntēt, tuojaus daviau savo kudikiams ir po to jie užmigo ir ramiai miegojo visą naktį. Aš turiu penkis kudikius ir mano nelaimei iki šiol nieko nežinojau apie šituos gerus vaistus, kuriais yra Bambino. Dar kartą tariu ačiu ir linkiu, kad šiuos vaistus naudotų visos motinos. Jie padarē stebuklus mano kudikiams ir dabar jie auga riebyn."

Mrs. W. K., New Britain, Conn.

Pareikalaukit dykai duodamo Bambino pavyzdžio ir Dr. Richterio Knygos Motinoms. Arba nusipirkite už 35c bonką Bambino iš savo vaistininko šiandien.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts., Brooklyn, N. Y.

REIKALINGI AGENTAI

Mums reikalingi agentai tuojaus visose kolonijose nuolatiniai arba tik liuoslaikiu. Atlyginimas yra geras ir proga gera paprastam žmogui pasidaryti pinigų nuo $50 iki $75. Kas mēnesy liuosu laiku. Reikalaukite visų informacijų dykai.

Vyrai ir moterys gali buti musų agentais. Moksleiviams yra gera proga užsidirbti pinigų atliekamu laiku nuo mokinimosi.

SANDARA,
327 E Street, BOSTON 27, MASS.

...Tikrinama, bos delei Klaipēdos, kurios — Vokietijos nacionalis- legacijos galutinai aptarti nukentējo nuo potvynio, bankai bankrutuoja, darbininkai lieka be darbo. ir be to, Autonomijos sąj. Tik